

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Ι. ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Σκοπός του νομοσχεδίου είναι η πλήρης αναμόρφωση του συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, στο πλαίσιο ενός Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας, του οποίου οι γενικές αρχές ορίζονται στο νόμο ως εξής: εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης και κοινωνικής προστασίας με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης, αναδιανομής και αλληλεγγύης των γενεών.

Α-Αναποτελεσματικότητα, μη βιωσιμότητα και άδικος χαρακτήρας του υφιστάμενου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης

Το υφιστάμενο σύστημα κοινωνικής προστασίας είναι άναρχο, κοινωνικά άδικο, αναποτελεσματικό και μη βιώσιμο. Ο σχεδιασμός της κοινωνικής πολιτικής, ιδίως του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, δεν έγινε ποτέ με στρατηγικό σκοπό την καθολικότητα των παροχών. Αντιθέτως, χαρακτηρίζεται από έντονο κατακερματισμό, που αντανακλά την εν γένει πελατειακή λειτουργία του πολιτικού συστήματος πριν από την κρίση. Η έλλειψη γενικών ρυθμίσεων άφηνε, βεβαίως, περιθώριο διεκδικήσεων και σε κοινωνικές ομάδες, που επιδίωκαν με συνέπεια και αγωνιστικότητα εκτός του πελατειακού συστήματος δίκαιες ασφαλιστικές παροχές. Το αποτέλεσμα όμως και στην περίπτωση αυτή, κατά την οποία οι κοινωνικές παροχές ήταν αποτέλεσμα κοινωνικών αγώνων και όχι πατρωνείας, ήταν ο κατακερματισμός των συνταξιοδοτικών ρυθμίσεων με εξαιρετικά άνισες παροχές και καλύψεις.

Το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, έτσι χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη πολυνομία, η οποία δημιουργεί έντονες κοινωνικές ανισότητες, αφού αντιμετωπίζει όμοιες περιπτώσεις πολιτών με διαφορετικό τρόπο. Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης (χρόνος ασφάλισης και όρια ηλικίας), τα ποσοστά αναπλήρωσης, οι κατώτατες συντάξεις, οι ασφαλιστικές και εργοδοτικές εισφορές, οι κοινωνικοί πόροι (καταργηθέντες ή υπό κατάργηση) και η κρατική χρηματοδότηση διαφέρουν τόσο μεταξύ των ταμείων όσο και μεταξύ ασφαλισμένων στο ίδιο ταμείο.

Η διοικητική διάσπαση του ασφαλιστικού συστήματος είναι εντυπωσιακή. Ενδεικτικό είναι ότι το 1990 λειτουργούσαν 327 φορείς κύριας και επικουρικής

ασφάλισης, λοιπών παροχών και περιορισμένος αριθμός υπηρεσιών ασφάλισης καθώς και κρατικές υπηρεσίες για τη συνταξιοδότηση και υγειονομική περίθαλψη των δημοσίων υπαλλήλων, πολιτικών και στρατιωτικών. Είναι χαρακτηριστικό το παράδειγμα του ΕΤΑΠ-ΜΜΕ που συνολικά παρέχει 8.208 συντάξεις και αποτελείται από 10 τομείς ασφάλισης. Περαιτέρω, η εποπτεία του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης μοιράζεται ανάμεσα στα Υπουργεία Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη.

Αυτό δεν σημαίνει ότι το ελληνικό σύστημα κοινωνικής προστασίας είναι πιο γενναιόδωρο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει. Πριν από το 2010, σύμφωνα με το σύστημα στατιστικών κοινωνικής προστασίας ESSPROS, το σύνολο του κοινωνικού προϋπολογισμού αντιστοιχούσε μόνο στο 81% του μέσου όρου της Ευρώπης των 15 και από τότε, λόγω της κρίσης και των μέτρων λιτότητας, καταποντίστηκε σε πολύ κατώτερα επίπεδα. Όπως προκύπτει, πάντως, από τις ίδιες στατιστικές υφίσταται μια ανισορροπία των κοινωνικών δαπανών με υπερδιόγκωση των δαπανών για τις συντάξεις σε βάρος των άλλων κατηγοριών κοινωνικών δαπανών, με σημαντικότερη την πολύ μικρή προστασία σε αδύναμες κοινωνικές ομάδες με χαρακτηριστικότερο παράδειγμα τους ανέργους.

Ενόψει όλων αυτών, το σύστημα κοινωνικής προστασίας έχει ιδιαίτερα μειωμένη αποτελεσματικότητα και λειτουργεί αναδιανεμητικά σε βάρος των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι κοινωνικές παροχές μειώνουν το ποσοστό των ατόμων που κινδυνεύουν από τη φτώχεια κατά 15% περίπου στην Ελλάδα σε σύγκριση με 70% στη Φιλανδία, και μέσο κοινοτικό όρο το 31%. Και το σημαντικότερο, ο εν γένει κοινωνικός μισθός (οι κοινωνικές παροχές μείνουν τους αντίστοιχους φόρους) που η ελληνική εργατική τάξη εισπράττει από το κράτος είναι σταθερά αρνητικός, ενόψει και της εκτεταμένης φοροδιαφυγής σχεδόν όλων των κοινωνικών κατηγοριών, εκτός από τους μισθωτούς και συνταξιούχους.

Το σύστημα επίσης δεν είναι βιώσιμο. Εξ αρχής οι παροχές δεν υπολογίζονταν βάσει αναλογιστικών μελετών, αλλά με τον άναρχο και πελατειακό τρόπο που περιγράφηκε πιο πάνω. Τα αποθεματικά των ταμείων διασπαθίστηκαν αρχικά με την υποχρέωση κατάθεσης τους στην Τράπεζα της Ελλάδος με μηδενικά ή ελάχιστα επιτόκια, στη συνέχεια εξανεμίστηκαν από το PSI. Η κρίση επιδείνωσε έτι

περαιτέρω την κατάσταση, γιατί δεν υπάρχει ασφαλιστικό σύστημα που να μπορεί να αντέξει οικονομικές συνθήκες στις οποίες το 1/4 του πληθυσμού να είναι άνεργο και το 50% των αυτοπασχολουμένων να αδυνατούν να πληρώσουν τις εισφορές τους. Τα συνολικά έσοδα των ασφαλιστικών φορέων κατέγραψαν σημαντική μείωση την περίοδο της κρίσης από 12% στο NAT (το οποίο όμως χρηματοδοτείται κατά 92% από τον κρατικό προϋπολογισμό) έως και 48,9% στο ΕΤΑΠ-ΜΜΕ.

Επίσης, κατά την διάρκεια της κρίσης ο αριθμός των ασφαλισμένων μειώθηκε, ενώ ο αριθμός των συνταξιούχων αυξήθηκε σημαντικά. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις χαμηλότερες αμοιβές των μισθωτών, επί των οποίων υπολογίζονται οι εισφορές υπονομεύει περισσότερο την οικονομική βιωσιμότητα του συστήματος. Ενόψει της κατάστασης αυτής, το κράτος επεμβαίνει, όπως έχει συνταγματική υποχρέωση, για να καλύψει τα εκρηκτικά ελλείμματα που αναπόφευκτα προκύπτουν, επιπλέον της συμμετοχής του στο πλαίσιο της ισχύουσας σήμερα τριμερούς κρατικής χρηματοδότησης. Ενδεικτικά, στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ η κρατική επιχορήγηση αποτελεί το 39% των εσόδων του ταμείου, στον ΟΓΑ το 90% και στο NAT το 92%.

Τα μέτρα που ελήφθησαν έως σήμερα κατά την διάρκεια της κρίσης επιδείνωσαν αντί να θεραπεύσουν τις δομικές αυτές αδυναμίες. Οι σημαντικές περικοπές των συντάξεων αλλοίωσαν σημαντικά την αναλογική (ανταποδοτική) τους πλευρά. Οι περικοπές, περαιτέρω, υπονόμισαν την αξιοπιστία των υποσχέσεων του συστήματος. Η μέση σύνταξη μειώθηκε από 1200 Ευρώ περίπου το 2010 σε 800 ευρώ περίπου σήμερα. Στην ουσία, έχει τεθεί σε λειτουργία μια διαδικασία συνεχούς απαξίωσης, όπου δημοσιονομικά θέματα οδηγούν σε προσαρμογές συντάξεων που υποτιμούν ακόμη περισσότερο το κοινωνικό συμβόλαιο μεταξύ των γενεών, οδηγώντας σε τάσεις απεμπλοκής, κυρίως εκ μέρους των νεότερων.

Περαιτέρω, οι ενοποιήσεις ταμείων που προβλέφθηκαν από προγενέστερη νομοθεσία δεν συνοδεύθηκαν από εναρμόνιση των κανόνων των ταμείων που συγχωνεύθηκαν. Συνεπώς, δεν εξασφαλίστηκε ούτε η ισονομία ούτε η αποτελεσματικότητα, μέσω της απλούστευσης των διαδικασιών του συστήματος, αφού κάτω από την ίδια στέγη υπάρχουν ασφαλιστικά ταμεία που ακόμα και μετά την ενοποίησή τους εξακολουθούν να διατηρούν πλήρη οικονομική και λειτουργική αυτοτέλεια. Στο πλαίσιο αυτό το ΙΚΑ δίνει σήμερα συντάξεις που υπολογίζονται με 930 διαφορετικούς τρόπους.

B. Οι στόχοι της Μεταρρύθμισης

Η μεταρρύθμιση επιχειρεί για πρώτη φορά την αντιμετώπιση όλων των δομικών αυτών παθογενειών του συστήματος, σε συνθήκες γενικευμένης κρίσης και πρόσθετων μνημονιακών υποχρεώσεων. Το νομοσχέδιο ενσωματώνει όλες τις προβλέψεις του νόμου 4336/2015 (Μνημονίου) εντάσσοντας τις όμως στο πλαίσιο ενός εντελώς νέου θεσμικού πλαισίου που εξασφαλίζει κανόνες ισονομίας και κοινωνικής δικαιοσύνης. Εάν, αντιθέτως, οι εν λόγω προβλέψεις εφαρμόζονταν αυτοτελώς, χωρίς διορθωτικά μέτρα, χωρίς ισοδύναμα, εκτός του πλαισίου της μεταρρύθμισης, θα μετέτρεπαν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης από αναδιανεμητικό σε ένα σύστημα που θα προσιδίαζε στη λογική της ιδιωτικής ασφάλισης και θα υποβάθμιζε ακόμη περισσότερο την υφιστάμενη αναιμική και αναποτελεσματική κοινωνική, ιδίως για τους πιο αδύναμους.

Οι δύο θεμελιώδεις αρχές της μεταρρύθμισης είναι η ισονομία και η κοινωνική δικαιοσύνη. Ισονομία, γιατί για πρώτη φορά θεσπίζονται όμοιοι κανόνες για όλους, παλαιούς και νέους συνταξιούχους, εργαζόμενους στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, μισθωτούς και αυτοαπασχολούμενους. Κοινωνική δικαιοσύνη, γιατί με το νέο θεσμό της εθνικής σύνταξης επιτυγχάνεται αναδιανομή, αμβλύνονται οι κοινωνικές ανισότητες και εξασφαλίζεται επαρκής σύνταξη και για τις επισφαλείς κοινωνικά ομάδες.

Ειδικότερα, η Μεταρρύθμιση:

- *Επιτυγχάνει τη διοικητική αποτελεσματικότητα του συστήματος και απλοποιεί τις διαδικασίες, ενοποιώντας τους φορείς ασφάλισης σε ένα και διακρίνοντας πλήρως προνοιακές και ασφαλιστικές παροχές. Για το σκοπό αυτό θεσπίζεται ένας, εθνικός φορέας κοινωνικής ασφάλισης με ένταξη σε αυτόν όλων των φορέων κύριας ασφάλισης, χωρίς εξαίρεση, γιατί διαφορετικά το εγχείρημα της ενοποίησης θα υπονομευθεί στο σύνολό του. Τούτο αποτελεί διαχρονικό αίτημα εξορθολογισμού από την εποχή του Ελευθερίου Βενιζέλου, ο οποίος οραματίστηκε ένα φορέα για όλους τους Έλληνες. Η απλοποίηση του τρόπου ασφάλισης θα διευκολύνει τις επιχειρήσεις στη λειτουργία τους, ενώ η μείωση της γραφειοκρατίας, κατά τη χορήγηση των παροχών, θα επιτρέψει την ευκολότερη και όχι χρονοβόρα πρόσβαση των ασφαλισμένων στις παροχές.*

- *Καθιερώνει πλήρη ισονομία, μέσω της ουσιαστικής ενοποίησης του υπάρχοντος καθεστώτος κοινωνικής ασφάλισης με θέσπιση ενιαίων κανόνων για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους και ανακαθορισμό των συντάξεων των ήδη συνταξιούχων. Οι ενιαίοι κανόνες είναι αναγκαίοι, γιατί απέναντι στους βασικούς κινδύνους της ζωής πρέπει όλοι οι ασφαλισμένοι να απολαμβάνουν τον ίδιο βαθμό εθνικής/ κοινωνικής αλληλεγγύης. Εξαιρέσεις προβλέπονται μόνον για την προστασία των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (π.χ. των αναπήρων). Στην περίπτωση των αγροτών επίσης προβλέπονται ευεργετικές διατάξεις, γιατί το μέσο αγροτικό εισόδημα είναι πολύ κατώτερο από το μέσο αστικό και θα υπήρχε αντικειμενική αδυναμία κάλυψης των εισφορών από σημαντικό τμήμα του αγροτικού πληθυσμού. Όσον αφορά στις εισφορές προβλέπονται ενιαία ποσοστά εισφορών με βάση υπολογισμού τους το πραγματικό εισόδημα. Όσον αφορά στις παροχές, καθιερώνεται ενιαίος τρόπος υπολογισμού της σύνταξης, κύριας και επικουρικής, για παλιούς και νέους ασφαλισμένους, με βάση το μέσο εργασιακό εισόδημα και ίδια ποσοστά αναπλήρωσης για όλους. Η συμμετοχή του συνταξιοδοτικού συστήματος στη δημοσιονομική εξυγίανση της χώρας οριοθετείται από το σεβασμό της ισότητας στα βάρη (άρθρο 4, παρ. 5 Συντ/τος). Δεν πρέπει οι συνταξιούχοι να αναλάβουν ένα δυσανάλογο μέρος του κόστους της δημοσιονομικής προσαρμογής.*
- *Θεσπίζει την εθνική σύνταξη, ώστε να εξασφαλισθεί επαρκής αναπλήρωση εισοδήματος και για τους μακροχρόνια ανέργους, όσους εργάζονται με ατυπικές μορφές εργασίας ή αμοιβούνται με χαμηλούς μισθούς. Η πρόληψη της φτώχειας με την εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης για τον κάθε ηλικιωμένο είναι ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους της κοινωνικής ασφάλισης. Κατά τη διάρκεια της κρίσης δημοσίου χρέους η προστασία κατά της φτώχειας των ηλικιωμένων αποκτά διάσταση απόλυτης προτεραιότητας, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τη Eurostat (2014), το 23, 1% των ατόμων άνω των 65 ετών ζουν στο όριο της φτώχειας.*
- *Διασφαλίζει τη βιωσιμότητα, τη διαγενεακή ισότητα, καθώς και την ίση κατανομή των θυσιών. Η μέριμνα για την προστασία της βιωσιμότητας χάριν των επόμενων γενεών ανάγεται στις συνταγματικές υποχρεώσεις του κράτους (ΣτΕ*

Ολομ. 2290/15, αρ. 7). Σύμφωνα με τη Λευκή Βίβλο (Ευρωπαϊκή Επιτροπή) για τις Συντάξεις του 2012, το κόστος που συνεπάγεται η μεταρρύθμιση των συντάξεων θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τη δημοσιονομική στρατηγική κι όχι το αντίθετο, δηλαδή ορμώμενοι αποκλειστικά από τη δημοσιονομική εξυγίανση να στενεύουμε το βεληνεκές (κοινωνικό χαρακτήρα) και την αποτελεσματικότητα των ασφαλιστικών μεταρρυθμίσεων. Η αποκατάσταση της βιωσιμότητας, δηλαδή η διατήρηση της ικανότητας του συστήματος να χορηγεί συντάξεις στους τωρινούς και μελλοντικούς συνταξιούχους, δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά υπηρετεί το συμβόλαιο ανάμεσα στις γενεές που βρίσκεται στη βάση κάθε διανεμητικού συστήματος. Με το ισχύον σύστημα η σημερινή γενεά εργαζομένων θα πλήρωνε περισσότερα απ' όσα θα λάβει. Με τη μεταρρύθμιση η αναλογικότητα αποκαθίσταται πλήρως. Μόνον οι πιο αδύναμοι θα λάβουν περισσότερα από όσα έχουν δώσει μέσω των εισφορών τους στο σύστημα, λόγω της ύπαρξης της εθνικής σύνταξης και άλλων ειδικών προβλέψεων για αυτούς.

- *Εγγυάται τη διαβίωση των συνταξιούχων με αξιοπρέπεια, και διατηρεί, στο βαθμό του δυνατού, την εγγύτητα με το κεκτημένο κατά τον εργασιακό βίο επίπεδο ζωής.* Το Σύνταγμα (άρθρο 22 παρ. 5 του Συντ/τος), όπως ερμηνεύεται από τη νομολογία, (Ολομ. του ΣτΕ 2287-2290/15), εγγυάται τη διαβίωση του συνταξιούχου με αξιοπρέπεια, ανεξάρτητα από δημοσιονομικές προτεραιότητες και σκοπιμότητες.

- *Επαναφέρει τη συνταγματική νομιμότητα στη ρύθμιση των συντάξεων.*

Βάσει των ειδικών μελετών που έχουν ήδη καταρτισθεί, σύμφωνα με τα κριτήρια της νομολογίας και θα κατατεθούν στη Βουλή κατά τη ψήφιση του νόμου, ορίζονται τα ποσοστά αναπλήρωσης των συντάξεων που επιτρέπει η οικονομική κατάσταση της χώρας, χωρίς οριζόντιες περικοπές, που υποσκάπτουν την ασφαλιστική συνείδηση, δημιουργούν κίνητρο για εισφοροδιαφυγή και για πρόωρες συνταξιοδοτήσεις και υπονομεύουν την εμπιστοσύνη στο ασφαλιστικό σύστημα. Στο πλαίσιο αυτό γίνεται ανακαθορισμός, κατ' επιταγή των αρχών της συμμετοχικής δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης των γενεών, των συντάξεων των ήδη συνταξιούχων με αναφορά στο νέο, ενιαίο τρόπο υπολογισμού της κύριας και επικουρικής σύνταξης για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους. Παράλληλα όμως εξασφαλίζεται πλήρης προστασία των κυρίων συντάξεων, με πρόβλεψη προσωπικής διαφοράς, και προστασία του συντριπτικά μεγαλύτερου πληθυσμού των επικουρικών συνταξιούχων.

Ειδικότερα, ελήφθησαν υπόψη σχετικά όλες οι παρατηρήσεις του Πορίσματος της Επιτροπής του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την πρόταση ενός νέου ασφαλιστικού συστήματος (ΥΑ 37564/Δ9.10327/21.8.2015)], που έχουν ως εξής:

1. Βασικό περιεχόμενο της υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης είναι η, έναντι καταβολής εισφοράς, προστασία του ασφαλισμένου από την επέλευση ασφαλιστικών κινδύνων (γήρας, ασθένεια, αναπηρία, θάνατος) οι οποίοι αναιρούν την ικανότητά του να εργάζεται. Η προστασία έγκειται σε παροχή η οποία εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο διαβίωσης όσο το δυνατόν εγγύτερο εκείνου που είχε κατακτηθεί κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου.

2. Το Κράτος εγγυάται την βιωσιμότητα του ασφαλιστικού κεφαλαίου και την επάρκεια των παροχών υποχρεούμενο σε χρηματοδότηση μέσω του κρατικού προϋπολογισμού. Όριο στην ελευθερία επιλογής του ύψους της κρατικής χρηματοδότησεως αποτελεί η διασφάλιση παροχής για αξιοπρεπή διαβίωση, υπό την έννοια της χορηγήσεως συντάξεως η οποία θα εξασφαλίζει στους συνταξιούχους επίπεδο ζωής που δεν θα αφίσταται ουσιωδώς εκείνου που είχαν κατά τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου και όχι τέτοιας που θα εξασφαλίζει την διαβίωση απλώς πάνω από το όριο της φτώχειας.

3. Το Σύνταγμα δεν εγγυάται το ύψος της συντάξεως που προσδοκά να λάβει ο ασφαλισμένος. Δεν κατοχυρώνει δε την πλήρη αναλογία εισφορών και παροχών. Τούτο δε έχει ως συνέπεια εν όψει της επιδιώξεως της ικανοποιήσεως της κοινωνικής αλληλεγγύης (βλ. άρθρο 24 παρ. 5 του συντάγματος), ότι δεν παραβιάζονται οι συνταγματικές διατάξεις από την καταβολή συντάξεως μικρότερης από αυτήν που θα ελάμβανε ο δικαιούχος αν εφαρμοζόταν αμιγώς ανταποδοτικό σύστημα υπολογισμού των παροχών.

4. Το Σύνταγμα δεν αποκλείει την μείωση ήδη απονεμηθεισών παροχών. Η σχετική δυνατότητα του νομοθέτη δεν είναι απεριόριστη αλλά οριοθετείται από τις αρχές της αναλογικότητας (25 παρ. 1), της ισότητας συμμετοχής στα δημόσια βάρη (4 παρ.5) και της κοινωνικής αλληλεγγύης (25 παρ. 4). Επομένως, υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο. Απαραίτητη προϋπόθεση η προηγούμενη σύνταξη ειδικής, εμπειριστατωμένης και επιστημονικά τεκμηριωμένης μελέτης από την οποία να

προκύπτει ότι α) η μείωση είναι σύμφωνη προς τις ως άνω συνταγματικές αρχές και β) οι επιπτώσεις της μείωσης δεν έχουν αποτέλεσμα που ισοδυναμεί με παραβίαση του πυρήνα του κοινωνικοασφαλιστικού δικαιώματος, δηλαδή παροχή αξιοπρεπούς διαβίωσης.

5. Ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να οργανώσει το ασφαλιστικό σύστημα, υπό τον όρο ότι η υποχρεωτική ασφάλιση παρέχεται αποκλειστικά από το ίδιο το Κράτος ή από ΝΠΔΔ. Είναι δυνατή η συγχώνευση ασφαλιστικών φορέων σε ήδη υφιστάμενο ή το πρώτον δημιουργούμενο υπό την προϋπόθεση της συντάξεως μελέτης από την οποία να προκύπτει η βιωσιμότητα του συγχωνεύοντος ή του νέου ασφαλιστικού φορέα.

Εν όψει τούτων:

Η δημιουργία ενός φορέα κοινωνικής ασφαλίσεως με ένταξη σ' αυτόν όλων φορέων ασφαλίσεως (κύριας, επικουρικής και εφ' άπαξ παροχών) με ενιαίους κανόνες για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους δεν αντίκειται στο Σύνταγμα υπό την προϋπόθεση ότι στηρίζεται σε μελέτη βιωσιμότητας. Ο ανακαθορισμός των συντάξεων των ήδη συνταξιούχων με αναφορά στον νέο, ενιαίο, τρόπο υπολογισμού της κύριας και επικουρικής συντάξεως για παλαιούς και νέους ασφαλισμένους, εφ' όσον συνεπάγεται μείωση των συντάξεων, δεν αντίκειται στο Σύνταγμα υπό την προϋπόθεση ότι σέβεται τις αρχές της ισότητας της συμμετοχής στα δημόσια βάρη και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Δεν είναι επιτρεπτή μείωση η οποία εν τοις πράγμασι ισοδυναμεί με παροχή που δεν εξασφαλίζει αξιοπρεπή διαβίωση.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Κεφάλαιο Α' - Αρχές και όργανα του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας

Άρθρο 1 Θεμελιώδεις αρχές του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας

Βασική αρχή του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας είναι ο δημόσιος, καθολικός και αναδιανεμητικός χαρακτήρας του. Το Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλειας έχει ως στόχο την ουσιαστική απλοποίηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, την αποκατάσταση της ισότητας, μέσω καθιέρωσης ενιαίων κανόνων, τόσο στο δημόσιο, όσο και στον ιδιωτικό τομέα, την ενίσχυση του κοινωνικού, αναδιανεμητικού χαρακτήρα, ενώ, παράλληλα, θα εγγυάται τη μακροπρόθεσμη

βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος, με γνώμονα την εξασφάλιση πλήρους κοινωνικής προστασίας και αξιοπρεπούς διαβίωσης, με όρους ισότητας, κοινωνικής δικαιοσύνης και αναδιανομής. Οι κλάδοι του δικαίου τις κοινωνικής ασφάλειας είναι το δίκαιο της κοινωνικής ασφάλισης, της κοινωνικής πρόνοιας και της υγείας. Ουσιαστικά η παράγραφος 1 του αναφέρεται σε όλους τους κλάδους του δικαίου κοινωνικής ασφάλειας διευκρινίζοντας, παράλληλα, το αντικείμενο ρύθμισης του συγκεκριμένου νόμου, το οποίο είναι το εθνικό σύστημα κοινωνικής ασφάλισης. Ο παρόν νόμος δεν αφορά στην υγεία και στις παροχές σε είδος.

Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου προσδιορίζει τους φορείς του δικαιώματος στην κοινωνική ασφάλιση, στην κοινωνική πρόνοια, ενώ, παράλληλα, το Κράτος καθίσταται εγγυητής της βιωσιμότητας του Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλειας.

Τέλος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην τρίτη παράγραφο, το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, όπως αυτό προσδιορίζεται με το νόμο αυτό, εφαρμόζεται κατά τρόπο όμοιο, ενιαίο και σύμφωνο με τη συνταγματική αρχή της ισότητας, για όλους χωρίς διάκριση.

Άρθρο 2 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Το άρθρο 2 ορίζει τα δύο τμήματα που συναποτελούν τη σύνταξη γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου, από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, υπό το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης. Τα δύο αυτά τμήματα αντιστοιχούν σε δύο βασικές και αλληλοσυμπληρούμενες αρχές του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, την αρχή της αναδιανεμητικότητας και την αρχή της ανταποδοτικότητας.

Ειδικότερα, το μεν τμήμα της Εθνικής Σύνταξης αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, καθώς εγγυάται ένα κατώτατο ποσό σύνταξης που δεν εξαρτάται από την καταβολή εισφορών ούτε από το ύψος των αποδοχών ή του εισοδήματος του ασφαλισμένου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, αφενός, εξασφαλίζει στην ευπαθή ομάδα των χαμηλοσυνταξιούχων ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης, αφετέρου, παρέχει, κατ' αποτέλεσμα, υψηλότερα ποσοστά αναπλήρωσης σε ασφαλισμένους με χαμηλότερες συντάξεις. Τέλος, η Εθνική Σύνταξη δεν χρηματοδοτείται από εισφορές των ασφαλισμένων, αλλά απευθείας από τον κρατικό προϋπολογισμό και καταβάλλεται από τον ΕΦΚΑ.

Από την άλλη, το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης υπολογίζεται βάσει των αποδοχών επί των οποίων καταβλήθηκαν εισφορές και των ποσοστών αναπλήρωσης

που προβλέπονται στον παρόντα νόμο. Το ανταποδοτικό μέρος της σύνταξης στηρίζεται στην αρχή της ανταποδοτικότητας και αποτελεί το σύνδεσμο μεταξύ συνταξιοδοτικής παροχής, εισφορών και εισοδήματος. Παράλληλα, σύμφωνα με την αρχή της κοινωνικής αλληλεγγύης, το αναλογικό μέρος της σύνταξης χρηματοδοτείται από τις τρέχουσες εισφορές των ασφαλισμένων.

Συνολικά, η κατά τα ανωτέρω σύνταξη, δηλαδή, το άθροισμα Εθνικής Σύνταξης και ανταποδοτικού μέρους, αφενός, εξασφαλίζει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης σε όλους τους ασφαλισμένους, αφετέρου, εγκαθιδρύει ένα στενό δεσμό μεταξύ παροχής, εισφορών και εισοδήματος, με αποτέλεσμα η παροχή να αντιστοιχεί στο επίπεδο διαβίωσης που διήγε ο ασφαλισμένος κατά τη διάρκεια του εργασιακού βίου. Η κανονισθείσα σύνταξη καταβάλλεται ανά μήνα και το κράτος έχει πλήρη εγγυητική υποχρέωση για το σύνολο των ασφαλιστικών παροχών, κατά τα οριζόμενα και στο άρθρο 22 παράγραφος 5 του Συντάγματος.

Άρθρο 3 Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλειας

Αναγνωρίζοντας την πολυπλοκότητα του ασφαλιστικού συστήματος κρίνεται απαραίτητη η ύπαρξη ενός συμβουλευτικού οργάνου του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης. Το όργανο αυτό θα λειτουργεί επικουρικά για την αποτελεσματικότερη χάραξη της εθνικής πολιτικής. Το Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.ΣΥ.ΚΑ.) θα απαρτίζεται, τόσο από εξειδικευμένο σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό που βρίσκεται σε θέσεις εγνωσμένου κύρους, όσο και από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, καθώς και των συνταξιούχων και των Ατόμων με Αναπηρία, ώστε, κατά τη χάραξη της πολιτικής, να λαμβάνεται υπόψη –κατά το δυνατόν- το σύνολο των κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων. Η θητεία των μελών του Ε.ΣΥ.ΚΑ. είναι τριετής. Επειδή πρόκειται για ένα πολυπληθές συλλογικό όργανο, η λειτουργία του θα επικουρείται από την ύπαρξη εκτελεστικής επιτροπής. Η εκτελεστική επιτροπή θα λειτουργεί, επιπλέον, ως παρατηρητήριο εφαρμογής της κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας, εισηγούμενη προς τον Υπουργό επί θεμάτων επιχειρησιακού σχεδιασμού, οργανωτικού και λειτουργικού εκσυγχρονισμού των φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Κεφάλαιο Β΄ Συντάξεις δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών

Άρθρο 4 Υπαγωγή στον ΕΦΚΑ των υπαλλήλων – λειτουργών του Δημοσίου καθώς και των στρατιωτικών

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 και προκειμένου να υπάρξουν οικονομίες κλίμακας, έτσι ώστε να μειωθεί κατά τρόπο απολύτως ανώδυνο για τους ενδιαφερόμενους η συνταξιοδοτική δαπάνη, ορίζεται ότι από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του άρθρου αυτού, οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι και λειτουργοί, οι τακτικοί και μετακλητοί υπάλληλοι της Βουλής, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ α΄ και β΄ βαθμού, των ιερέων και των υπαλλήλων των εκκλησιαστικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας και του Πυροσβεστικού Σώματος που αποχωρούν από την Υπηρεσία από την ανωτέρω ημερομηνία και μετά, υπάγονται στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Ε.Φ.Κ.Α. Επιπλέον με την υπαγωγή αυτή διασφαλίζεται η ισότητα ως προς την ασφαλιστική αντιμετώπιση των ανωτέρω προσώπων με τους ασφαλισμένους των Φορέων Κύριας Ασφάλισης της Χώρας (περ. α).

Οι ισχύουσες κατά την προαναφερόμενη ημερομηνία διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου που ρυθμίζουν τις προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος καθώς και τα όρια ηλικίας καταβολής της σύνταξης εξακολουθούν να ισχύουν και μετά την υπαγωγή των ανωτέρω προσώπων στον ΕΦΚΑ (περ. β).

Με τις διατάξεις της παρ. 2 προβλέπεται ότι μέχρι την 31-12-2016 και την πλήρη λειτουργία του ΕΦΚΑ, το Δημόσιο εξακολουθεί να εισπράττει τις ασφαλιστικές εισφορές των προσώπων της παραγράφου 1 και να καταβάλλει όσες συντάξεις έχουν κανονισθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή. Επίσης το Δημόσιο εξακολουθεί να κανονίζει τις συντάξεις όσων έχουν αποχωρήσει από την Υπηρεσία από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού και μέχρι την 31-12-2016 με βάση τις διατάξεις του παρόντος νόμου (περ. α και β).

Οι καταβαλλόμενες από το Δημόσιο συντάξεις, κατά την ημερομηνία έναρξης πλήρους λειτουργίας του ΕΦΚΑ, καθώς και οι συντάξεις που θα κανονισθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β, μεταφέρονται στον ΕΦΚΑ και καταβάλλονται από αυτόν, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων περί ανωτάτου ορίου σύνταξης του άρθρου 13 (περ.γ).

Με τις διατάξεις της παρ. 3 εξαιρούνται από την υπαγωγή στον ΕΦΚΑ, τα πρόσωπα που ρητά αναφέρονται στην παράγραφο αυτή, λόγω των απολύτως ιδιαίτερων συνθηκών ασφάλισης/συνταξιοδότησής τους, αφού εκ των πραγμάτων τυχόν υπαγωγή τους στον ΕΦΚΑ θα δημιουργήσει επί του παρόντος μείζονα διαχειριστικά προβλήματα. Συγκεκριμένα τα πρόσωπα που εξαιρούνται σύμφωνα με τα ανωτέρω είναι τα ακόλουθα:

- α. οι παθόντες από τρομοκρατική ενέργεια ή βίαιο συμβάν.
- β. όσοι δικαιούνται πολεμική σύνταξη ή σύνταξη αναπήρου οπλίτη ειρηνικής περιόδου ή σύνταξη Εθνικής Αντίστασης ΟΓΑ. ή ανασφάλιστου Αγωνιστή Εθνικής Αντίστασης
- γ. οι λογοτέχνες – καλλιτέχνες που δικαιούνται σύνταξη από το Δημόσιο
- δ. οι βουλευτές και τα αιρετά όργανα των ΟΤΑ α' και β' βαθμίδας,
- ε. όσοι λαμβάνουν προσωπικές συντάξεις καθώς και
- στ. όσοι δικαιούνται σύνταξη αναπηρίας η οποία προήλθε εξαιτίας της Υπηρεσίας και ένεκα ταύτης.

Τα ανωτέρω πρόσωπα εξακολουθούν να υπάγονται στο ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς του Δημοσίου και οι συντάξεις τους κανονίζονται και καταβάλλονται από το Δημόσιο.

Η υπαγωγή στον προαναφερόμενο φορέα και των προσώπων αυτών θα εξετασθεί σε δεύτερη φάση και αφού εξασφαλισθεί η ομαλή ένταξή τους στο φορέα αυτό.

4. Επειδή το ανωτέρω εγχείρημα είναι ιδιαίτερα σημαντικό, δεδομένου ότι αφορά ασφαλισμένους και συνταξιούχους που προσεγγίζουν τις 900.000 , με ιδιαίτερες ανά κατηγορία ασφαλιστικές/συνταξιοδοτικές προϋποθέσεις, με τις διατάξεις της παρ. 4 ορίζεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης θα ορισθεί κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των προεκτεθεισών διατάξεων.

Άρθρο 5 Ενιαίοι κανόνες ασφάλισης – παροχών των υπαλλήλων – λειτουργών του Δημοσίου καθώς και των στρατιωτικών

Με τις διατάξεις του άρθρου 5 και προκειμένου να διασφαλιστεί η αναφερόμενη στο άρθρο 4 ίση αντιμετώπιση των ασφαλισμένων του Δημοσίου με τους ασφαλισμένους

των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, ορίζονται ενιαίοι κανόνες ασφάλισης και παροχών και συγκεκριμένα:

Ποσοστό εισφοράς κλάδου σύνταξης στον ΕΦΚΑ ασφαλισμένου και εργοδότη, το οποίο ορίζεται σε ποσοστό 20% επί των μηνιαίων αποδοχών των προαναφερόμενων προσώπων, όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά, με εξαίρεση τις κοινωνικού χαρακτήρα έκτακτες παροχές λόγω γάμου, γεννήσεως τέκνων, θανάτου και βαριάς αναπηρίας το οποίο κατανέμεται κατά 6,67% σε βάρος του ασφαλισμένου και κατά 13,33% σε βάρος του εργοδότη και εν προκειμένω του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (παρ.1) .

Ανώτατο όριο ασφαλιστέων αποδοχών για τον υπολογισμό της μηνιαίας ασφαλιστικής εισφοράς των μισθωτών και των εργοδοτών που συνίσταται στο δεκαπλάσιο του ποσού που αντιστοιχεί στον εκάστοτε προβλεπόμενο κατώτατο βασικό μισθό άγαμου μισθωτού άνω των 25 ετών, το οποίο ισχύει και επί πολλαπλής μισθωτής απασχόλησης ή έμμισθης εντολής όσον αφορά την εισφορά ασφαλισμένου (παρ. 2).

Άρθρο 6 Ειδικές-Μεταβατικές συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου

Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού, διασφαλίζεται η ομαλή μετάβαση των ασφαλισμένων του Δημοσίου στο νέο συνταξιοδοτικό καθεστώς. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι:

Με τις διατάξεις της παρ, 1 ορίζεται ότι:

α. Οι συντάξεις όσων αποχωρούν από την Υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, μέχρι και την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου, υπολογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου όπως αυτές ίσχυαν κατά την 31-12-2014, λαμβανομένων υπόψη και των διατάξεων του άρθρου 13 περί ανωτάτου ορίου σύνταξης (περ. α).

β. Όσα από τα ανωτέρω πρόσωπα, κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος νόμου δεν έχουν συμπληρώσει το προβλεπόμενο όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξης, υπάγονται στις διατάξεις του νόμου αυτού (περ.β)

Με τις διατάξεις της παρ. 2 ορίζεται ότι:

α. Όσοι αποχωρούν από την Υπηρεσία εντός του έτους 2016, σε περίπτωση κατά την οποία το ακαθάριστο ποσό της κανονιζόμενης σύνταξης υπολείπεται κατά ποσοστό άνω του 20% του ποσού της σύνταξης που θα ελάμβαναν με βάση τις διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου όπως αυτές ισχύουν κατά την 31-12-2014, το ήμισυ της διαφοράς αυτής καταβάλλεται στον δικαιούχο ως προσωπική διαφορά, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 13, ενώ για όσους θα αποχωρήσουν εντός του έτους 2017 ή εντός του έτους 2018, η κατά τα ανωτέρω προσωπική διαφορά, ανέρχεται στο ένα τρίτο (1/3) της διαφοράς και στο ένα τέταρτο (1/4) αυτής αντίστοιχα (περ.α).

β. Για τους υπαγομένους στις διατάξεις του νόμου αυτού, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της περ. α της παρ.2 του άρθρου 56 του π.δ. 169/2007, με τις οποίες ορίζεται ότι στην περίπτωση που ο υπάλληλος αποχωρεί από την Υπηρεσία έχοντας συμπληρώσει τα έτη ασφάλισης για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος αλλά όχι και το όριο ηλικίας καταβολής της σύνταξής του, μπορεί να ζητήσει την έκδοση πράξης κανονισμού της σύνταξης του με αναστολή καταβολής αυτής μέχρι τη συμπλήρωση του προαναφερομένου ορίου ηλικίας (περ.β).

γ. Το Επίδομα Κοινωνικής Αλληλεγγύης (ΕΚΑΣ) καταβάλλεται στα πρόσωπα των παρ.1 και 3 του άρθρου 4, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που καταβάλλεται και στους συνταξιούχους των φορέων κοινωνικής ασφάλισης που εντάσσονται στον ΕΦΚΑ.

3. Συνταξιούχοι του Δημοσίου που κατά την ημερομηνία ένταξής τους στον ΕΦΚΑ λαμβάνουν και δεύτερη σύνταξη για την ίδια αιτία, από άλλο φορέα κύριας ασφάλισης, δικαιούνται από τον ΕΦΚΑ σύνταξη ίση με το άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων. Σε περίπτωση που οι συντάξεις προέρχονται από διαφορετική αιτία, ο ΕΦΚΑ εξακολουθεί να καταβάλλει αυτές χωριστά (παρ. 3).

Άρθρο 7 Εθνική Σύνταξη

Με τις διατάξεις του άρθρου 7 καθιερώνεται η Εθνική Σύνταξη, η οποία αποτελεί νέο θεσμό, η λειτουργία του οποίου είναι αφενός αναδιανεμητική, εξασφαλίζοντας υψηλότερες συντάξιμες αποδοχές από όσες θα δικαιολογούσε η αυστηρή ανταποδοτικότητα σε όσους έχουν χαμηλότερα εισοδήματα ή λίγα χρόνια ασφάλισης και αφετέρου εγγυητική, εξασφαλίζοντας για όλους προστασία από την φτώχεια και

τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η Εθνική Σύνταξη καταβάλλεται, υπό την προϋπόθεση θεμελίωσης δικαιώματος σύνταξης λόγω γήρατος, θανάτου ή αναπηρίας, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

Ειδικά για τους συνταξιούχους λόγω γήρατος απαιτείται επιπροσθέτως νόμιμη διαμονή στην Ελλάδα για τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, μεταξύ του 15^{ου} και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο καταβολής της σύνταξης. Η νόμιμη διαμονή του ασφαλισμένου στην Ελλάδα αποδεικνύεται κατά τη διαδικασία που προβλέπεται για τη χορήγηση άδειας διαμονής στους πολίτες τρίτων χωρών. Το ποσό της Εθνικής Σύνταξης μειώνεται κατά 1/40 για κάθε έτος που υπολείπεται των σαράντα (40) ετών διαμονής στην Ελλάδα μεταξύ του 15^{ου} και του έτους κατά το οποίο συμπληρώνουν το προβλεπόμενο όριο καταβολής της σύνταξης. Σημειωτέον, πως το ποσό της εθνικής σύνταξης που προσδιορίζεται για τον εκάστοτε δικαιούχο, κατόπιν της υποβολής αίτησης συνταξιοδότησης, δεν αυξάνεται για κάθε επιπρόσθετο έτος παραμονής στην Ελλάδα μετά τη συνταξιοδότηση του εν λόγω δικαιούχου.

Οι συνταξιούχοι λόγω γήρατος, οι οποίοι έχουν θεμελιώσει δικαίωμα σε πλήρη σύνταξη και έχουν συμπληρώσει σαράντα (40) έτη ασφάλισης, λαμβάνουν πλήρες το ποσό της εθνικής σύνταξης. Στις περιπτώσεις θεμελίωσης δικαιώματος σε μειωμένη σύνταξη λόγω γήρατος, το ποσό της εθνικής σύνταξης μειώνεται κατά 1/200 για κάθε μήνα που υπολείπεται της συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης. Αντιστοίχως με τα προβλεπόμενα για τα έτη παραμονής στην Ελλάδα, το ποσό της εθνικής σύνταξης που προσδιορίζεται για τον εκάστοτε δικαιούχο μειωμένης σύνταξης λόγω γήρατος, δεν αυξάνεται για κάθε μήνα που ο δικαιούχος, κατόπιν της συνταξιοδότησής του, προσεγγίζει το όριο ηλικίας πλήρους συνταξιοδότησης, ούτε, επίσης, χορηγείται πλήρης η Εθνική Σύνταξη, όταν ο δικαιούχος συμπληρώσει το ως άνω όριο ηλικίας.

Στις περιπτώσεις θεμελίωσης δικαιώματος σε μειωμένη σύνταξη λόγω αναπηρίας, χορηγείται το 75% της Εθνικής Σύνταξης για συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας από 67% έως και 79,99% και το 50% της Εθνικής Σύνταξης για συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας από 50% έως και 66,99%. Στους συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας άνω του 79,99% χορηγείται πλήρες το ποσό της εθνικής σύνταξης. Οι ως άνω προσαρμογές δεν εφαρμόζονται για τα πρόσωπα που συνταξιοδοτούνται με βάση τις διατάξεις του ν. 2084/1992 (Α' 165), όπως, επίσης, και για τα πρόσωπα του

τέταρτου εδαφίου της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210).

Στις περιπτώσεις σώρευσης περισσότερων συντάξεων χορηγείται μόνο μία εθνική σύνταξη. Σε περίπτωση σώρευσης μίας πλήρους και μίας μειωμένης κύριας σύνταξης, χορηγείται πλήρες το ποσό της εθνικής σύνταξης. Τέλος, σε περίπτωση συνταξιούχου ή δικαιούχου δύο μειωμένων κύριων συντάξεων, καταβάλλεται το ποσοστό της εθνικής σύνταξης που αντιστοιχεί σε καθεμία απ' αυτές, εφόσον το άθροισμά τους είναι μικρότερο ή ίσο με το πλήρες ποσό της εθνικής σύνταξης.

Για την πρώτη εφαρμογή του νόμου, το ποσό της εθνικής σύνταξης ορίζεται στα τριακόσια ογδόντα τέσσερα (384) ευρώ μηνιαίως και καταβάλλεται εις ολόκληρον εφόσον έχουν συμπληρωθεί είκοσι (20) έτη ασφάλισης. Το ως άνω ποσό δεν υπολείπεται του ορίου της φτώχειας, ήτοι του 60% του διάμεσου εισοδήματος. Επιπροσθέτως, το ως άνω ποσό βαίνει μειούμενο κατά 2% για κάθε έτος ασφάλισης που υπολείπεται των 20 ετών, εφόσον έχουν συμπληρωθεί τουλάχιστον 15 έτη ασφάλισης. Παρά τον κατ' αρχήν καθολικό χαρακτήρα της Εθνικής Σύνταξης, κρίνεται σκόπιμο να υπάρχει μία μικρή διαφοροποίηση για τους ασφαλισμένους που έχουν συμπληρώσει λιγότερα από είκοσι (20) έτη ασφάλισης και τουλάχιστον δεκαπέντε (15) έτη, ώστε να δοθούν κίνητρα παραμονής στην αγορά εργασίας, κάτι το οποίο θα συμβάλλει, ταυτόχρονα, στη βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος. Τέλος, τα ως άνω ποσά αναπροσαρμόζονται με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 14, δηλαδή, από 1.1.2017 αυξάνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης στη βάση συντελεστή που διαμορφώνεται κατά 50% από τη μεταβολή του ΑΕΠ και κατά 50% από τη μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή του προηγούμενου έτους και δεν υπερβαίνει την ετήσια μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή.

Άρθρο 8 Ανταποδοτική σύνταξη

Με τις διατάξεις του άρθρου 8 καθιερώνεται το αναλογικό μέρος της σύνταξης, το οποίο χορηγείται, εφόσον ο ασφαλισμένος κύριας ασφάλισης θεμελιώσει δικαίωμα σύνταξης λόγω γήρατος, αναπηρίας ή θανάτου. Το ποσό του αναλογικού μέρους της σύνταξης υπολογίζεται βάσει των συντάξιμων αποδοχών και του χρόνου ασφάλισης του ασφαλισμένου, σύμφωνα με το άρθρο 15, καθώς και βάσει των ποσοστών αναπλήρωσης του πίνακα της παραγράφου 3.

Οι συντάξιμες αποδοχές καθορίζονται ανάλογα με την κατηγορία, στην οποία ανήκει ο ασφαλισμένος. Ειδικότερα, για τους μισθωτούς λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου. Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος προκύπτει από το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μηνιαίων αποδοχών του ασφαλισμένου διά του συνολικού χρόνου ασφάλισης. Ως προς τα δύο αυτά μεγέθη, το σύνολο των μηνιαίων αποδοχών ισοδυναμεί με το άθροισμα των μηνιαίων αποδοχών που έλαβε ο ασφαλισμένος και υπόκεινται σε εισφορές, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου, χωρίς να συνυπολογίζονται τυχόν καταβληθέντα δώρα εορτών και επιδόματα αδειάς. Όσον αφορά στο χρόνο ασφάλισης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 15. Τέλος, κατά τον υπολογισμό των μηνιαίων αποδοχών λαμβάνονται υπόψη οι αποδοχές του ασφαλισμένου για κάθε ημερολογιακό έτος, προσαυξανόμενες κατά την ετήσια μεταβολή μισθών, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, ενώ δεν προσμετράται το τελευταίο έτος ή τμήμα του έτους, κατά το οποίο υποβάλλεται η αίτηση για συνταξιοδότηση.

Στις περιπτώσεις των αυτοαπασχολούμενων, ελεύθερων επαγγελματιών και αγροτών, ως συντάξιμες αποδοχές, λαμβάνονται υπόψη: α) για το χρονικό διάστημα μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, οι ασφαλιστικές κατηγορίες βάσει των οποίων γινόταν ο υπολογισμός των εισφορών για κύρια σύνταξη, σύμφωνα με το τότε ισχύον δίκαιο, β) για το χρονικό διάστημα μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, το εισόδημα του ασφαλισμένου που υπόκειται σε εισφορές, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα του παρόντος νόμου, καθ' όλη τη διάρκεια του ασφαλιστικού του βίου.

Το τελικό ποσό του αναλογικού μέρους της σύνταξης που δικαιούται ο ασφαλισμένος για το σύνολο του χρόνου ασφάλισης, προκύπτει βάσει των ποσοστών αναπλήρωσης του πίνακα της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της. Ειδικότερα, στην πρώτη και δεύτερη στήλη του πίνακα αναγράφονται, αντιστοίχως, τα κατώτατα και ανώτατα όρια της κάθε κλίμακας ετών ασφάλισης, ενώ στην τρίτη στήλη αναγράφεται το ποσοστό αναπλήρωσης για την αντίστοιχη κλίμακα. Σε περίπτωση συμπλήρωσης των ετών ασφάλισης της δεύτερης στήλης, το ποσοστό αναπλήρωσης, στο ύψος που έχει διαμορφωθεί κατά τα ανωτέρω, προσαυξάνεται περαιτέρω κατά το προβλεπόμενο ποσοστό για την επόμενη κατηγορία ετών ασφάλισης. Το ποσοστό αναπλήρωσης της εκάστοτε κλίμακας ετών ασφάλισης καλύπτει μόνο τα έτη ασφάλισης της συγκεκριμένης κλίμακας, ενώ για τα έτη ασφάλισης της προηγούμενης ή της επόμενης κλίμακας εφαρμόζεται το ποσοστό

αναπλήρωσης της κλίμακας αυτής. Η προοδευτική αύξηση του ποσοστού αναπλήρωσης ανά κλίμακα ετών ασφάλισης ανταμείβει τους ασφαλισμένους με μεγαλύτερο εργασιακό βίο και αντίστοιχη συνεισφορά στα ασφαλιστικά ταμεία και, συνακόλουθα, παρέχει κίνητρα για παραμονή στην εργασία. Ταυτόχρονα, λαμβάνοντας υπόψη και περιπτώσεις ασφαλισμένων, οι οποίοι, λόγω της υψηλής ανεργίας, έχουν διακοπτόμενο εργασιακό βίο, η διαφορά στα ποσοστά αναπλήρωσης ανά κλίμακα ετών ασφάλισης δεν είναι δυσανάλογα μεγάλη.

Στις περιπτώσεις προσώπων που είναι συνταξιούχοι των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ φορέων, τομέων και κλάδων, κατά την ημερομηνία της ένταξης αυτών στον ΕΦΚΑ, εφόσον είναι δικαιούχοι περισσότερων της μίας συντάξεων και οι συντάξεις τους είναι της αυτής αιτίας, δικαιούνται από τον ΕΦΚΑ σύνταξη ίση με το άθροισμα των καταβαλλόμενων συντάξεων από τους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς, τομείς και κλάδους. Σε περίπτωση που οι συντάξεις προέρχονται από διαφορετικές αιτίες, ο ΕΦΚΑ εξακολουθεί να τις καταβάλλει χωριστά.

Τέλος, με την παράγραφο 5, καταργούνται οι διατάξεις που προέβλεπαν κατώτατο όριο σύνταξης. Με την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η δικαιούμενη σύνταξη θα είναι το άθροισμα εθνικής σύνταξης και αναλογικού μέρους, χωρίς να υπάρχει κατώτατο όριο γι' αυτό το άθροισμα.

Άρθρο 9 Προσωρινή σύνταξη

Με τις διατάξεις του άρθρου 9, προβλέπεται ότι η προσωρινή σύνταξη για τους ασφαλισμένους του Δημοσίου θα εξακολουθήσει να καταβάλλεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 57 Α του π.δ. 169/2007 όπως αυτές προστέθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4151/2013. Επίσης, με τις ανωτέρω διατάξεις τροποποιούνται οι προαναφερόμενες διατάξεις του π.δ. 169/2007 κατά το μέρος που αυτές αφορούν τις περιπτώσεις μη καταβολής προσωρινής σύνταξης. Ειδικότερα, προβλέπεται ότι δεν καταβάλλεται προσωρινή σύνταξη και: α) στην περίπτωση της ταυτόχρονης λήψης και άλλης σύνταξης από οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης και β) στην περίπτωση που, προκειμένου να θεμελιωθεί το σχετικό συνταξιοδοτικό δικαίωμα είναι απαραίτητη η προηγούμενη αναγνώριση χρόνων ασφάλισης.

Η προσθήκη των ανωτέρω περιπτώσεων μη καταβολής προσωρινής σύνταξης κρίθηκε επιβεβλημένη αφού και στις δύο περιπτώσεις η τελική θετική κρίση ως προς την απονομή της σύνταξης είναι επισφαλής με ότι αυτό συνεπάγεται για την

αναζήτηση ως αχρεωστήτως καταβληθέντων των ποσών που θα έχει λάβει ο ενδιαφερόμενος ως προσωρινή σύνταξη.

Άρθρο 10 Οικογενειακή παροχή – προσαύξηση σύνταξης

Με τις διατάξεις του άρθρου 10 ρυθμίζεται το επίδομα τέκνων και οικογενειακής παροχής. Στο εξής, σύμφωνα με τους ενιαίους κανόνες υπολογισμού των συντάξεων που ορίζουν το ανταποδοτικό τμήμα της στη βάση του μέσου μισθού, στις μελλοντικές συντάξεις θα ενσωματώνονται αυτομάτως οι πρόσθετες κρατήσεις όσων ασφαλισμένων του δημοσίου έχουν τέκνα, προσαυξάνοντας τις. Επιπλέον οι ίδιοι θα εισπράττουν, αν το δικαιούνται, τα επιδόματα που προβλέπονται από τις γενικές ισχύουσες διατάξεις. Διαχωρίζεται έτσι το προνοιακού χαρακτήρα επίδομα το οποίο συνεχίζει να καταβάλλεται σύμφωνα με τις γενικές διατάξεις από τις συνταξιοδοτικές παροχές. Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2, για τους νυν συνταξιούχους η οικογενειακή παροχή εξακολουθεί να συγκαταβάλλεται με τη σύνταξη, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, όπως αυτές ίσχυαν μέχρι την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου αυτού.

Άρθρο 11 Σύνταξη αναπηρίας

Με το άρθρο 11 θεσπίζεται μια μεταβατική περίοδος μέχρι την θέσπιση νέων κανόνων για την εναρμόνιση για όλους τους ασφαλισμένους των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης λόγω αναπηρίας, προκειμένου να εξαλειφθούν οι ανισότητες που απορρέουν από τη διαφορετική μεταχείριση όμοιων περιπτώσεων. Μέχρι την εναρμόνιση αυτή οι εντασσόμενοι στον ΕΦΚΑ φορείς, κλάδοι και τομείς, εξακολουθούν να καταβάλλουν τις συντάξεις αναπηρίας σύμφωνα με τις μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού γενικές και καταστατικές τους διατάξεις.

Προς το σκοπό της ολοκλήρωσης της εναρμόνισης, συστήνεται επιτροπή, η οποία θα στελεχωθεί από εμπειρογνώμονες των εντασσόμενων ασφαλιστικών φορέων με αντικείμενο την επανεξέταση των υφιστάμενων διατάξεων και τη θέσπιση νέων ενιαίων κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους.

Άρθρο 12 Σύνταξη λόγω θανάτου

Το άρθρο 12 ρυθμίζει θέματα σχετικά με τη σύνταξη λόγω θανάτου, εισάγοντας, για πρώτη φορά, ενιαίες αρχές και κανόνες για όλους τους ασφαλισμένους, ανεξαρτήτως ασφαλιστικού φορέα προέλευσης. Κατά αυτόν τον τρόπο αίρονται οι αδικίες που είχαν συντελεσθεί κατά το παρελθόν, και συγχρόνως, με την κατάργηση της πολυνομίας, καθίσταται απλούστερος ο υπολογισμός της σύνταξης λόγω θανάτου και επομένως πιο προσιτή η νομοθεσία για τους πολίτες και ταχύτερη η διαδικασία απονομής της.

Πιο αναλυτικά, στην παρ. 1 ορίζονται οι δικαιούχοι καθώς και οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την κάθε κατηγορία. Σημειώνεται ότι, ως προς τις έννομες συνέπειες, το σύμφωνο συμβίωσης εξομοιώνεται πλήρως με τον γάμο, επομένως επιζών σύζυγος λογίζεται και ο τελέσας σύμφωνο συμβίωσης με τον θανόντα (βλ και άρθρο 15). Ιδίως σε ό,τι αφορά στον επιζώντα σύζυγο προβλέπεται όριο ηλικίας για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης λόγω θανάτου, το οποίο πρέπει να έχει συμπληρωθεί κατά το χρόνο θανάτου του συνταξιούχου ή ασφαλισμένου. Η προσθήκη ορίου ηλικίας κρίνεται σκόπιμη με δεδομένο πως η παροχή σύνταξης λόγω θανάτου σε πρόσωπα κάτω του ως άνω ορίου παρέχει αντικίνητρα παραμονής ή εισόδου στην αγορά εργασίας και επιβαρύνει το ασφαλιστικό σύστημα με δυσανάλογο τρόπο και κατά παράβαση της αρχής της ανταποδοτικότητας. Παράλληλα, η εν λόγω ρύθμιση αναγνώριζει την εγγενή δυσκολία εύρεσης εργασίας σε πρόσωπα άνω των 55 ετών. Σε κάθε περίπτωση, ο επιζών σύζυγος δικαιούται σύνταξη λόγω θανάτου, ανεξαρτήτως ηλικίας, εφόσον και για όσο χρόνο, έχει τέκνο ή τέκνα που υπάγονται στην παράγραφο 1B του παρόντος ή είναι ανίκανος για την άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος κατά ποσοστό 67% και άνω. Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη πως, ενδεχομένως, ο επιζών σύζυγος είχε μείνει εκτός αγοράς εργασίας κατά τη διάρκεια του γάμου ή λόγω μεγάλης ηλικίας θα αντιμετωπίσει δυσκολίες κατά την αναζήτηση εργασίας προβλέπεται στην παράγραφο 6 πως εφόσον, εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ετών από την πρώτη καταβολή σύνταξης λόγω θανάτου, ο επιζών σύζυγος ξεκινήσει να εργάζεται ή να αυτοαπασχολείται, οι ασφαλιστικές του εισφορές καταβάλλονται (ή χραματοδοτούνται) από το Δημόσιο για διάστημα δύο (2) ετών.

Στην παρ. 2 προβλέπεται πως ο επιζών σύζυγος δεν δικαιούται τη σύνταξη, αν ο θάνατος του ασφαλισμένου συζύγου επήλθε προ της παρόδου πέντε ετών από την τέλεση του γάμου, εκτός των περιπτώσεων που περιοριστικά αναφέρονται στα

στοιχεία από (α) έως (δ). Σκοπός της συγκεκριμένης διάταξης είναι αποφυγή τελέσεως εικονικών γάμων καθώς και καταβολής για μακρό χρονικό διάστημα εκ μεταβιβάσεως συντάξεων.

Η παρ. 3 αναφέρει περιοριστικά τους λόγους για τους οποίους καταργείται το δικαίωμα σύνταξης λόγω θανάτου των δικαιούχων της παρ. 1.

Η παρ. 4 ορίζει το ποσοστό της σύνταξης που δικαιούται η κάθε κατηγορία. Ειδικότερα, για την περίπτωση που ο γάμος έλαβε χώρα μετά την απονομή της σύνταξης γήρατος του θανόντος (παρ. 4 Αα), περιορίζεται το ποσοστό του επιζώντος συζύγου επί της συντάξεως του θανόντος, εφόσον αυτό, πλέον, συναρτάται από τη διάρκεια του γάμου και τη διαφορά ηλικίας μεταξύ των συζύγων. Η συγκεκριμένη διάταξη έχει συνταχθεί στο πρότυπο σχετικής διάταξης του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης των Υπαλλήλων της Ε.Ε.. Η εν λόγω πρόβλεψη αποσκοπεί στην αποφυγή, αφενός μεν, τελέσεως εικονικών γάμων, και αφετέρου δε, καταβολής για μακρό χρονικό διάστημα εκ μεταβιβάσεως συντάξεων σε περίπτωση γάμων με εξαιρετικά μεγάλη διαφορά ηλικίας μεταξύ των συζύγων, η οποία θα επιβάρυνε σημαντικά τον Κρατικό Προϋπολογισμό. Ομοίου περιεχομένου ρύθμιση προβλεπόταν και στο ν. 4002/2011 (άρθ. 2 παρ. 2 στοιχ. γ).

Η παρ. 5 προβλέπει τη μείωση της συντάξεως του επιζώντα συζύγου, σε περίπτωση που ο επιζών εργάζεται ή αυτοαπασχολείται ή λαμβάνει σύνταξη από οποιαδήποτε πηγή, έως τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας του, ως προβλεπόταν με βάση το προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς. Οι διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998 (57 Α) σε συνδυασμό με αυτές της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3234/2004 (52 Α), του άρθρου 58 του π.δ. 169/2007 καθώς και αυτές της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 3620/2007 (276 Α) εξακολουθούν να ισχύουν και εφαρμόζονται ανάλογα για τα πρόσωπα του άρθρου αυτού και μετά την υπαγωγή των συντάξεων του Δημοσίου στον ΕΦΚΑ.

Με την παρ. 7 καταργείται κάθε διάταξη που ρυθμίζει διαφορετικά το συγκεκριμένο θέμα και τέλος η παρ. 7 ορίζει ότι οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται στις περιπτώσεις που ο θάνατος επέρχεται μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του νόμου.

Άρθρο 13 Ανώτατο όριο καταβολής σύνταξης

Με το άρθρο 13 προβλέπονται τα ανώτατα καθαρά ποσά των καταβαλλόμενων συντάξεων, μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος δημοσιονομικής

προσαρμογής. Σκοπός της διάταξης είναι η οικονομική εξυγίανση του ασφαλιστικού συστήματος και η άμβλυση κοινωνικών αντιθέσεων και ανισοτήτων, με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η περαιτέρω επιβάρυνση των δικαιούχων χαμηλών συντάξεων, ενώ παράλληλα διασφαλίζεται η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού συστήματος.

Άρθρο 14 Αναπροσαρμογή συντάξεων-προστασία καταβαλλόμενων συντάξεων

Με βάση το άρθρο 14, επανυπολογίζονται οι συντάξεις που ήδη καταβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου. Περαιτέρω, ρητώς προστατεύονται οι ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις. Ειδικότερα, η επέμβαση στις υφιστάμενες έννομες σχέσεις αποτελεί θεσμό διαχρονικού δικαίου. Εντούτοις, ο νομοθέτης επιλέγει να εισάγει μία ευνοϊκή μεταχείριση για τους ήδη συνταξιούχους προβλέποντας ρητά ότι μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής οι συντάξεις συνεχίζουν να καταβάλλονται στο ύψος που είχαν διαμορφωθεί κατά την 31.12.2014, σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις, παρακρατούμενης της εισφοράς υπέρ υγειονομικής περίθαλψης, όπως αυτή προβλέπεται στο α. 1 παρ. 30 του Νόμου 4334/2015. Με τον τρόπο αυτό, επιλέγεται να διατηρηθούν τα ποσά των καταβαλλόμενων συντάξεων στα όρια που προδιαγράφονται με βάση τον ως άνω τρόπο υπολογισμού. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη πρόβλεψη στοχεύει στο σεβασμό της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, όπως αυτή προστατεύεται, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Στην περίπτωση που το ποσό της σύνταξης, όπως επανυπολογίζεται, είναι μεγαλύτερο από το ήδη καταβαλλόμενο, η διαφορά καταβάλλεται σταδιακά, σε βάθος πενταετίας.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 3, εξουσιοδοτούνται οι Υπουργοί Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης να αυξάνουν ετησίως, αρχής γενομένης από 1.1.2017, το συνολικό ποσό της σύνταξης, στη βάση συντελεστή που διαμορφώνεται από τη μεταβολή του ΑΕΠ (κατά 50%) και του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή (κατά 50%) του προηγούμενου έτους και δεν υπερβαίνει την ετήσια μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή. Επιπλέον, με σεβασμό στη βασική αρχή του νέου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο στηρίζεται σε ενιαίους κανόνες για όλους τους ασφαλισμένους, τόσο του δημοσίου, όσο και του ιδιωτικού τομέα, καταργούνται οι διατάξεις της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου, με τις οποίες προβλέπεται αναπροσαρμογή ή αύξηση των συντάξεων, που

καταβάλλονται από αυτό, κατά τρόπο διαφορετικό από τον οριζόμενο στο άρθρο αυτό ή με βάση τις ισχύουσες κάθε φορά μισθολογικές διατάξεις.

Από την 1.1.2017 και ανά τριετία, η Εθνική Αναλογιστική Αρχή εκπονεί υποχρεωτικά αναλογιστικές μελέτες, οι οποίες επικυρώνονται από την Επιτροπή Οικονομικής Πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αντικείμενο τη συνεχή παρακολούθηση της εξέλιξης της εθνικής συνταξιοδοτικής δαπάνης. Οι μελέτες αυτές συμβάλλουν στην αποτύπωση οικονομικών δεδομένων κρατικής συνεισφοράς σε συνταξιοδοτικές δαπάνες σε συνάρτηση με την εν γένει παρακολούθηση βασικών παραγόντων που επηρεάζουν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Τέλος, ο προβλεπόμενος ειδικός νόμος αποσκοπεί στον ανακαθορισμό συντάξεων, με στόχο τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος. Για το λόγο αυτό, ορίζεται ότι το ύψος των ανωτέρω δαπανών για την εθνική, την αναλογική και την επικουρική σύνταξη, προβαλλόμενο έως το έτος 2060, δεν πρέπει να υπερβαίνει το περιθώριο αύξησης των 2,5 ποσοστιαίων μονάδων του ΑΕΠ, με έτος αναφοράς το 2009.

Άρθρο 15 Χρόνος ασφάλισης

Το άρθρο 15 αποσκοπεί στην ομαλή μετάβαση των ασφαλισμένων από τους εντασσόμενους ασφαλιστικούς φορείς στον νέο Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης.

Με βάση τις διατάξεις του παρόντος, ο χρόνος ασφάλισης που διανύθηκε στους υφιστάμενους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, συμπεριλαμβανομένου του χρόνου που αναγνωρίστηκε, εξαγοράστηκε ή συνεχίζεται η εξαγορά του, καθώς και ο χρόνος που έχει προσμετρηθεί από προϋπηρεσία ή άλλη αιτία θεωρείται ότι έχει πραγματοποιηθεί στην ασφάλιση του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης. Αναγνωρίσεις ετών εργασίας που δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί με την πλήρη εξόφληση του προβλεπόμενου ποσού εξαγοράς συνεχίζονται στον ΕΦΚΑ μέχρι την ολοκλήρωση της εξαγοράς.

Άρθρο 16 Δικαιώματα αντισυμβαλλομένου συμφώνου συμβίωσης

Στο άρθρο 16 αναφέρεται ρητώς ότι τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης εξισώνονται με τους συζύγους, ως προς την αναγνώριση δικαιωμάτων, παροχών ή περιορισμών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου ή της εν γένει ασφαλιστικής ή προνοιακής νομοθεσίας.

Η παραπάνω ρύθμιση έρχεται σε εφαρμογή του Νόμου 4356/2015, και συγκεκριμένα του άρθρου 12 αυτού, σύμφωνα με το οποίο αναγνωρίζονται οικογενειακοί δεσμοί μεταξύ των μερών του συμφώνου συμβίωσης και περαιτέρω αναγνωρίζονται και κατοχυρώνονται δικαιώματα, ενυπάρχοντα σε όλη την εθνική έννομη τάξη και σε πληθώρα διατάξεων και κλάδων δικαίου, μεταξύ αυτού και του ασφαλιστικού, τα οποία μέχρι σήμερα δεν απολάμβαναν.

Επιπλέον, κατ' επιταγή του Συντάγματος και συγκεκριμένα των άρθρων 2 παρ. 1, περί σεβασμού και προστασίας της αξίας του ανθρώπου, 4 παρ. 1 περί ισότητας των Ελλήνων ενώπιον του Νόμου, 51 περί δικαιώματος να αναπτύσσει ο καθένας ελεύθερα την προσωπικότητά του και 9 παρ. 1 περί προστασίας της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του κάθε ανθρώπου, πλέον τα μέρη του συμφώνου συμβίωσης απολαμβάνουν δικαιώματα της ασφαλιστικής νομοθεσίας. Έτσι, διασφαλίζεται η απόλαυση της οικογενειακής ζωής και ο σεβασμός της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως σεξουαλικού προσανατολισμού, σύμφωνα με το διεθνές και ευρωπαϊκό δίκαιο.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τους κανονισμούς των ασφαλιστικών οργανισμών παρέχεται η δυνατότητα στον άμεσα ασφαλισμένο των φορέων κοινωνικής ασφάλισης ή κλάδου ή τομέα να ασφαλίσει για υγειονομική περίθαλψη τα μέλη της οικογένειάς του, όπως αυτά ορίζονται και με τις προϋποθέσεις που ορίζονται με την παρ. 10 του άρθρου 48 του Ν. 3996/2011. Ως μέλος οικογενείας, δηλαδή, του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος, αναγνωρίζεται μεταξύ άλλων, όπως ο σύζυγος, το αντισυμβαλλόμενο μέρος του συμφώνου συμβίωσης του Νόμου 4356/2015.

Άρθρο 17 Παράλληλη ασφάλιση

Το άρθρο 17 ρυθμίζει την παράλληλη ασφάλιση. Συγκεκριμένα, προβλέπεται ότι, ασφαλισμένοι υποχρεωτικώς σε δύο ή περισσότερους εντασσόμενους φορείς ή Τομείς ασφάλισης έως την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, καταβάλλουν για κάθε αναληφθείσα επαγγελματική δραστηριότητα τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές, ανεξαρτήτως του χρόνου υπαγωγής στην κοινωνική ασφάλιση. Επίσης, προβλέπεται ο υπολογισμός του ανταποδοτικού μέρους της σύνταξης και της επιπλέον παροχής. Λαμβάνοντας υπόψη τη βάση υπολογισμού της επιπλέον παροχής υπολογίζεται και ο συντάξιμος μισθός.

Άρθρο 18 Προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης

Το άρθρο 18 ρυθμίζει την προαιρετική ασφάλιση για κύρια σύνταξη ή/και για ασθένεια σε είδος και σε χρήμα. Η προαιρετική ασφάλιση αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στον ΕΦΚΑ και διενεργείται για χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να υπολείπεται των 25 ημερών ασφάλισης ανά μήνα και των 300 ημερών ανά έτος. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό προβλέπονται εξαιρέσεις από την υπαγωγή στην προαιρετική ασφάλιση καθώς και λόγοι διακοπής της και λόγοι απώλειας του δικαιώματος συνέχισης της προαιρετικής ασφάλισης. Ασφαλισμένοι που έχουν υπαχθεί στην προαιρετική ασφάλιση μέχρι 31/12/2016 συνεχίζουν την προαιρετική ασφάλιση με τους ίδιους όρους. Παρέχεται, επίσης, εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης προκειμένου να καθορίσει την έναρξη, αναστολή, διακοπή/λήξη της προαιρετικής συνέχισης της ασφάλισης, ζητήματα υπαγωγής στην προαιρετική ασφάλιση στην περίπτωση πολλαπλής ή παράλληλης απασχόλησης, τον τρόπο απόδειξης τήρησης των όρων της ρύθμισης οφειλών και κάθε άλλο αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 19 Διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης

Με το άρθρο 19 ρυθμίζονται τα ζητήματα της διαδοχικής ασφάλισης για τα πρόσωπα που έχουν ασφαλιστεί σε περισσότερους από έναν ασφαλιστικούς οργανισμούς οι οποίοι εντάσσονται στον ΕΦΚΑ. Ένας από τους βασικούς σκοπούς της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης είναι η απλοποίηση και η συνακόλουθη επιτάχυνση της διαδικασίας απονομής των συντάξεων μέσω της ένταξης των ασφαλιστικών οργανισμών κύριας σύνταξης στον ΕΦΚΑ.

Στην παρ.1 προβλέπεται ότι η αίτηση συνταξιοδότησης των ασφαλισμένων θα υποβάλλεται στον ΕΦΚΑ και θα εξετάζεται από την αρμόδια Υπηρεσία του Φορέα ή Τομέα ή Κλάδου στην οποία υπάγονταν λόγω ιδιότητας ή απασχόλησης κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης. Οι ασφαλισμένοι δικαιούνται σύνταξης εφόσον πραγματοποίησαν έναν ελάχιστον αριθμό ημερών ασφάλισης, όπως αυτός προσδιορίζεται στην παρ.1 του άρθρου 5 του ν.3863/2010 (ΦΕΚ 115 Α') και έχει συμπληρώσει το νόμιμο κατά τις διατάξεις του εντασσόμενου Φορέα, Τομέα ή Κλάδου όριο ηλικίας συνταξιοδότησης. Για την συμπλήρωση του χρόνου ασφάλισης

υπολογίζεται ο χρόνος υποχρεωτικής ή προαιρετικής ασφάλισης καθώς και ο χρόνος αναγνώρισης της στρατιωτικής θητείας για την οποία καταβλήθηκαν εισφορές.

Στην παρ.2 ορίζεται ότι προκειμένου να υπολογιστεί η σύνταξη του ασφαλισμένου οι εντασσόμενοι φορείς ενημερώνουν την αρμόδια υπηρεσία του ΕΦΚΑ για κάθε στοιχείο που απαιτείται για τον υπολογισμό της σύνταξης του ασφαλισμένου ώστε η αρμόδια υπηρεσία του ΕΦΚΑ να έχει τη δυνατότητα να υπολογίσει τη σύνταξη βάσει των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Στην παρ.3 ορίζεται ότι όλοι οι ασφαλισμένοι ανεξαιρέτως δικαιούνται το ποσό της σύνταξης που αναλογεί σε κάθε εντασσόμενο φορέα κοινωνικής ασφάλισης όταν συμπληρωθεί το όριο ηλικίας που ορίζουν οι καταστατικές διατάξεις εκάστοτε φορέα.

Στην παρ.4 διευκρινίζεται ο τρόπος υπολογισμού των συντάξεων βάσει της χρονικής στιγμής υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης. Για τις εκκρεμούσες αιτήσεις συνταξιοδότησης που υποβλήθηκαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος ισχύουν οι διατάξεις του ν.δ. 4202/1961, ως ίσχυαν πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου θα εφαρμόζονται για όσες αιτήσεις υποβληθούν μετά την έναρξη ισχύος του. Στην επόμενη παράγραφο ορίζεται ότι κάθε αντίθετη διάταξη αναφορικά με τις διατάξεις περί διαδοχικής ασφάλισης καταργείται από την ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του ΕΦΚΑ και την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Με την παρ. 6 δίνεται η δυνατότητα στους ασφαλισμένους να καταβάλλουν νέα αίτηση για συνταξιοδότηση εφόσον επιθυμούν το δικαίωμα συνταξιοδότησης να κριθεί με βάση της διατάξεις του παρόντος.

Με την παρ.7 διευκρινίζεται το νομικό πλαίσιο που θα διέπει τις αιτήσεις συνταξιοδότησης των προσώπων που προσελήφθησαν πρώτη φορά στο Δημόσιο πριν την 01/01/1983.

Με την παρ. 8 ορίζεται ότι οι ασφαλισμένοι έχουν τη δυνατότητα επιλογής του συνυπολογισμού του χρόνου διαδοχικής ασφάλισης στους εντασσόμενους στον ΕΦΚΑ φορείς/τομείς/κλάδους διαδοχικής ασφάλισης εφόσον μετά την ένταξή τους στον ΕΦΚΑ δεν συνεχίζουν να ασφαρίζονται για δραστηριότητα που υπάγεται στην ασφάλιση του αντίστοιχου φορέα, τομέα ή ταμείου που δεν επιθυμεί την προσμέτρηση του χρόνου του. Επιπλέον, ορίζεται ότι σε περιπτώσεις παράλληλου χρόνου ασφάλισης οι ασφαλισμένοι μπορούν να επιλέξουν τον χρόνο ασφάλισης που επιθυμούν να υπολογιστεί βάσει των διατάξεων της διαδοχικής ασφάλισης. Για τον χρόνο παράλληλης ασφάλισης που δεν υπολογίζεται βάσει των διατάξεων της

διαδοχικής ασφάλισης ισχύουν οι διατάξεις περί παράλληλης ασφάλισης του παρόντος νόμου.

Στην παρ. 9 ορίζεται ότι για τον χρόνο διαδοχικής ασφάλισης σε οργανισμούς επικουρικής ασφάλισης ισχύουν οι διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 5 του Ν.3863/2010 ενώ για τους ενταχθέντες στο ΕΤΕΑΕΠ φορείς ισχύουν αναλογικά οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου.

Στην παρ. 10 ορίζεται ότι η αίτηση για την χορήγηση εφάπαξ παροχών υποβάλλεται στην αρμόδια Υπηρεσία του ΕΤΕΑΕΠ στην οποία υπάγεται ο ασφαλισμένος πριν την διακοπή της ασφάλισης ή την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Για την απονομή του εφάπαξ λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του χρόνου ασφάλισης που έχει διανυθεί σε όλους τους εντασσόμενους Φορείς/Τομείς/ Κλάδους/Λογαριασμούς σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο για τον υπολογισμό της εφάπαξ παροχής του παρόντος νόμου. Για εκκρεμείς αιτήσεις χορήγησης εφάπαξ παροχής, αυτή υπολογίζεται βάσει των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Στην παρ.11 ορίζεται ότι περί επίλυσης αμφισβητήσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 11 του ν.δ 4202/1961 ενώ η επίλυση των αμφισβητήσεων που αφορούν συντάξεις υπαλλήλων-λειτουργών του Δημοσίου υπάγεται στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 20 Απασχόληση Συνταξιούχων

Το άρθρο 20 ρυθμίζει την απασχόληση των συνταξιούχων προβλέποντας ότι σε περίπτωση που συνταξιούχοι αναλαμβάνουν εργασία ή αποκτούν ιδιότητα ή δραστηριότητα υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ, οι ακαθάριστες συντάξεις κύριες και επικουρικές καταβάλλονται μειωμένες σε ποσοστό 60% για όσο καιρό απασχολούνται ή διατηρούν την ιδιότητα ή την δραστηριότητα. Για το διάστημα αυτό καταβάλλονται για τον απασχολούμενο συνταξιούχο οι εισφορές κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στις οικείες διατάξεις του παρόντος νόμου. Πριν αναλάβουν εργασία ή αυταπασχοληθούν οι συνταξιούχοι υποχρεούνται να δηλώσουν τούτο στον ΕΦΚΑ καθώς και στο ΕΤΕΑ ή στο φορέα επικουρικής ασφάλισης από τον οποίο συνταξιοδοτούνται.

Άρθρο 21 Αναλογική Εφαρμογή διατάξεων- Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Δεδομένου ότι με το νόμο λαμβάνει χώρα για πρώτη φορά η ουσιαστική ενοποίηση των υφιστάμενων Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης και προκειμένου η ένταξή τους

στον ΕΦΚΑ να πραγματοποιηθεί χωρίς λειτουργικά και οργανωτικά προβλήματα, στο παρόν άρθρο ορίζεται το νομικό πλαίσιο που θα ισχύει για το διάστημα που θα μεσολαβήσει από την έναρξη ισχύος του παρόντος μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας της ενοποίησης με την έκδοση των σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων και Προεδρικών Διαταγμάτων.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται σε αυτό, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι συνταξιοδοτικές διατάξεις του Δημοσίου, όπως ισχύουν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος νόμου αυτού.

Ειδικότερα, από την ημερομηνία υπαγωγής των προσώπων της παρ. 1 του άρθρου 4 στον ΕΦΚΑ, για τις εισφορές, παροχές και οφειλές, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εφαρμόζονται αναλογικά οι γενικές ή ειδικές διατάξεις που ισχύουν κατά την ανωτέρω ημερομηνία για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Με όμοια απόφαση επεκτείνεται η δήλωση των εισφορών μέσω Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης (ΑΠΔ) και η είσπραξη εισφορών και οφειλών μέσω ΚΕΑΟ.

Άρθρο 22 Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 169/2007

Με τις διατάξεις της υποπαραγράφου Β5 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, η καταβολή της σύνταξης των αγάμων ή διαζευγμένων θυγατέρων αναστέλλεται, εάν όπως προκύπτει από τη φορολογική τους δήλωση του προηγούμενου οικονομικού έτους, έχουν και άλλα εισοδήματα, εκτός από την κύρια και επικουρική σύνταξή τους, τα οποία υπερβαίνουν το αναγόμενο σε ετήσια βάση ποσό των 720€ δηλαδή το ποσό των 8.640€. Εάν τα εισοδήματα αυτά δεν υπερβαίνουν το ποσό των 8.640€ τότε το μηνιαίο ποσό της σύνταξης (720€) μειώνεται κατά το υπερβάλλον ποσό αναγομένου αυτού σε μηνιαία βάση. Κατά την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων, παρουσιάστηκε το οριακό φαινόμενο στην περίπτωση καταβολής στο ίδιο πρόσωπο δύο κατά μεταβίβαση συντάξεων, κατά τον έλεγχο των εισοδημάτων να αναστέλλεται ταυτόχρονα η καταβολή και των δύο, αφού το ετήσιο ποσό της μίας αποτελεί το εισόδημα που ελέγχεται για την καταβολή της άλλης. Για το λόγο αυτό και προκειμένου να αποφευχθεί το προαναφερόμενο φαινόμενο και να εξασφαλισθεί ότι τα πρόσωπα αυτά θα λαμβάνουν τουλάχιστον μία σύνταξη, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 1 προβλέπεται η αναστολή καταβολής της μίας εκ των δύο συντάξεων, κατόπιν επιλογής των ενδιαφερομένων.

Εξυπακούεται ότι η καταβαλλόμενη σύνταξη αφενός μεν δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 720€ όπως ισχύει για όλες τις συντάξεις των άγαμων θυγατέρων, αφετέρου δε εάν υπάρχουν και άλλα εισοδήματα εκτός των δύο αυτών συντάξεων, υπόκειται στους ελέγχους που προβλέπονται για όλες τις άγαμες ενήλικες θυγατέρες. Με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4151/2013, ορίστηκε ότι προκειμένου να ενσωματωθεί στο συντάξιμο μισθό των Προϊσταμένων Οργανικών Μονάδων, το επίδομα θέσης ευθύνης, πρέπει τα πρόσωπα αυτά να έχουν ασκήσει καθήκοντα Προϊσταμένου για μια τουλάχιστον διετία.

Επειδή κατά την εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων διαπιστώθηκε ότι σε πολλές περιπτώσεις υπήρξε άσκηση καθηκόντων Προϊσταμένου διαφορετικής βαθμίδας (λ.χ. Προϊσταμένου Τμήματος και Δ/ντή), χωρίς να συμπληρώνεται η ανωτέρω διετία σε καμία από αυτές, με αποτέλεσμα για τον κανονισμό της σύνταξης να μη μπορεί να ληφθεί υπόψη κανένα από τα επιδόματα θέσης ευθύνης, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 2 ορίζεται ότι σε περίπτωση που έχουν ασκηθεί καθήκοντα Προϊσταμένου Οργανικής Μονάδας διαφορετικής βαθμίδας και έχει συμπληρωθεί αθροιστικά η προβλεπόμενη διετία, λαμβάνεται υπόψη για τον κανονισμό της σύνταξης το επίδομα θέσης την οποία κατείχε ο υπάλληλος για περισσότερο χρόνο.

Επιπλέον με τις ίδιες διατάξεις, σε εφαρμογή όσων έγιναν δεκτά με τη γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τη δεύτερη Ειδική Συνεδρίαση της Ολομέλειάς του την 29η Οκτωβρίου 2014, οι προαναφερόμενες διατάξεις καθώς και αυτές της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4151/2013 ενσωματώνονται ως εδάφια στην περ. ι της παρ. 2 του άρθρου 9 του π.δ. 169/2007 (Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων), με κατάργηση των προαναφερομένων διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 4151/2013.

Με τις διατάξεις της παρ. 3 ορίζεται ρητά ότι για τη συμπλήρωση του απαραίτητου χρόνου των 12 ετών, προκειμένου να αναγνωρισθεί, ως συντάξιμος ο χρόνος σπουδών, λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός χρόνος ασφάλισης και όχι μόνον ο χρόνος δημόσιας υπηρεσίας.

Με τις διατάξεις της παρ. 4, αναγνωρίζεται ως συντάξιμος ο χρόνος προσωρινής κράτησης ή φυλάκισης που εκτίθηκε μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 2510/1997 (136 Α΄) για το στρατιωτικό αδίκημα της ανυπακοής ή της ανυποταξίας του Στρατιωτικού Ποινικού Κώδικα, στο οποίο υπέπεσαν στρατεύσιμοι που αρνήθηκαν την εκπλήρωση της στρατιωτικής υπηρεσίας επικαλούμενοι τις θρησκευτικές ή ιδεολογικές τους πεποιθήσεις (αντιρρησίες συνείδησης).

Η θέσπιση της αναγνώρισης ως συντάξιμου του προαναφερόμενου χρόνου κρίθηκε επιβεβλημένη, αφού ήδη στους καταταγόμενους στο στρατό από 27-6-1997 (ημερομηνία δημοσίευσης του ν. 2510/1997) παρέχεται η δυνατότητα στους αντιρρησίες συνείδησης να υπηρετούν άοπλη στρατιωτική θητεία ή εναλλακτική πολιτική θητεία. Ο χρόνος της θητείας τους αυτής μπορεί να αναγνωρισθεί συντάξιμος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τη συνταξιοδοτική νομοθεσία για την αναγνώριση ως συνταξιόμενου του χρόνου στρατιωτικής θητείας.

Με τις διατάξεις της περ. γ' της παρ.1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων προβλέπεται η συνταξιοδότηση των στρατιωτικών που απομακρύνονται αυτεπαγγέλτως από την Υπηρεσία, χωρίς τη θέλησή τους, με τη συμπλήρωση 15 ετών υπηρεσίας και ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας. Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 5 επαναδιατυπώνονται οι ανωτέρω διατάξεις, έτσι ώστε να έχουν εφαρμογή μόνο για όσους απομακρύνονται χωρίς υπαιτιότητά τους και όχι και για περιπτώσεις που ο στρατιωτικός αποτάσσεται ή απομακρύνεται της Υπηρεσίας για πειθαρχικά παραπτώματα κλπ.

Με τις διατάξεις της παρ. 6 επεκτείνεται το δικαίωμα υπολογισμού αυξημένου του χρόνου πτητικής ενέργειας και στα στελέχη του Πυροσβεστικού Σώματος. Η συμπλήρωση των απαραίτητων ωρών πτήσης, προκειμένου να υπολογισθεί η προσαύξηση του ανωτέρω χρόνου βεβαιώνεται με διαταγή του Αρχηγού του Πυροσβεστικού Σώματος.

Με τις διατάξεις της παρ. 7 ορίζεται ότι για τους υπαλλήλους – λειτουργούς του Δημοσίου που απολύονται για πειθαρχικούς λόγους, η σύνταξή τους καταβάλλεται με τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας τους.

Τα πρόσωπα αυτά, εκ παραδρομής είχαν παραλειφθεί από τις οικείες διατάξεις της υποπαραγράφου Β.2 της παραγράφου Β του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, με τις οποίες θεσπίστηκε ως γενικό όριο ηλικίας συνταξιοδότησης το 67ο έτος της ηλικίας για όσα από τα ανωτέρω πρόσωπα θεμελιώνουν συνταξιοδοτικό δικαίωμα από 01.01.2013 και μετά.

Με τις διατάξεις της παρ. 8 και προκειμένου να μην υπάρχει οποιαδήποτε αμφισβήτηση, προβλέπεται ρητά ότι ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Διεύθυνσης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων, ο οποίος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57 Α του π.δ. 169/2007, μπορεί να διακόπτει την καταβολή της προκαταβολής της σύνταξης εφόσον διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την καταβολή της, είναι αρμόδιος για την έκδοση καταλογιστικής

πράξης με την οποία θα αναζητούνται τα αχρεωστήτως καταβληθέντα στην περίπτωση αυτή ποσά προκαταβολής σύνταξης.

Με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 60 του π.δ. 169/2007 προβλέπεται ότι δεν μπορεί να αναγνωρισθούν αναδρομικά οικονομικά δικαιώματα από συντάξεις για χρονικό διάστημα πέραν των 3 ετών. Επειδή λόγω της αθρόας εξόδου των υπαλλήλων του Δημοσίου κατά τα τελευταία έτη, παρατηρήθηκε υπέρμετρη καθυστέρηση στην απονομή των συντάξεων, στις περιπτώσεις διαδοχικής ασφάλισης, όπου για τον προσδιορισμό του τελικού ποσού σύνταξης μεσολαβούν και άλλοι ασφαλιστικοί φορείς, με αποτέλεσμα σε αρκετές περιπτώσεις η αναδρομικότητα των συντάξεων να ανατρέχει πέραν της τριετίας, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 9 προβλέπεται ότι ο υφιστάμενος περιορισμός των τριών (3) ετών ως προς την καταβολή αναδρομικών συντάξεων δεν ισχύει για τις προαναφερόμενες περιπτώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι η υπέρβαση της τριετίας οφείλεται σε αδυναμία της συνταξιοδοτικής διοίκησης για απονομή της οριστικής σύνταξης και όχι σε υπαιτιότητα του υπαλλήλου (καθυστέρηση προσκόμισης αναγκαίων δικαιολογητικών που του ζητήθηκαν κλπ).

Με τις διατάξεις της παρ. 10 διορθώνεται φράση της διάταξης της παρ. 12 του άρθρου 66 του π.δ. 169/2007, στην οποία εκ παραδρομής αναγράφεται «στην παράγραφο 2β» αντί της σωστής φράσης «στην παράγραφο 2α», με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η εφαρμογή της διάταξης αυτής.

Άρθρο 23 Ρυθμίσεις διαφόρων συνταξιοδοτικών θεμάτων

Με τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 5 του ν. 2703/1999 ρυθμίζεται η συνταξιοδοτική αντιμετώπιση των μελών ΔΕΠ των ΑΕΙ που τελούν σε αναστολή άσκησης καθηκόντων τους. Επειδή πλέον μπορούν να τελούν σε αναστολή άσκησης καθηκόντων και τα μέλη του Επιστημονικού Προσωπικού των ΤΕΙ, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 1 επεκτείνεται η προαναφερόμενη ρύθμιση και στα πρόσωπα αυτά.

Με τις διατάξεις της παρ. 2 (περ. α και β) ορίζεται ότι οι διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 2703/1999, οι οποίες ρυθμίζουν το ασφαλιστικό – συνταξιοδοτικό καθεστώς των Προέδρων και των Μελών των Ανεξαρτήτων Αρχών (εξακολούθηση υπαγωγής στο ασφαλιστικό καθεστώς που υπάγονταν πριν από το διορισμό τους στις θέσεις αυτές, ασφαλιστικές εισφορές κλπ) έχουν εφαρμογή και για τους υπαλλήλους ή λειτουργούς

του Δημοσίου και τους υπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ., που τοποθετούνται ως Διοικητές και Υποδιοικητές των Ν.Π.Δ.Δ. καθώς και των δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος. Η διάταξη κρίνεται επιβεβλημένη προκειμένου να διευκολυνθεί η κινητικότητα ως προς την κάλυψη των προαναφερόμενων θέσεων μέσω της μη διάψευσης των συνταξιοδοτικών προσδοκιών των προσώπων αυτών.

Επίσης με τις διατάξεις της περ. γ της ίδιας παραγράφου ορίζεται ότι όσα από τα ανωτέρω πρόσωπα έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί μπορούν να αναγνωρίσουν με καταβολή των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών, το χρόνο που διετέλεσαν στις προαναφερόμενες θέσεις ως συντάξιμο εφόσον υποβάλουν σχετική αίτηση στην αρμόδια Δ/ση Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους εντός εξαμήνου από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού. Στην περίπτωση αυτή η αναπροσαρμογή της σύνταξής τους διενεργείται αναδρομικά από την πρώτη του επομένου της δημοσίευσης του νόμου αυτού μήνα.

Με τις διατάξεις της παρ. 10 του ν. 3865/2010 ορίζεται ότι στις περιπτώσεις που ο συνταξιούχος εργάζεται ως μισθωτός, περικόπτεται κατά 70% το ποσό της σύνταξης το οποίο υπερβαίνει τα 30 ημερομίσθια του ανειδίκευτου εργάτη ενώ εάν αυτοαπασχολείται περικόπτεται το ποσό της σύνταξης που υπερβαίνει τα 60 ημερομίσθια του ανειδίκευτου εργάτη. Με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 3 προβλέπεται ότι ως ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη λαμβάνεται υπόψη εκείνο που ίσχυε την 31-12-2011.

Με τη διάταξη της περ. γ' της παρ. 16 του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 ορίζεται ότι «Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών προσδιορίζεται το μέγεθος και τα κριτήρια του δείγματος των ελέγχων που διενεργεί η Διεύθυνση Μεταβολών και Δειγματοληπτικών Ελέγχων.»

Επειδή διαπιστώθηκε από την ανωτέρω Διεύθυνση ότι ο καθορισμός του ως άνω δείγματος σε ετήσια βάση είναι ιδιαίτερα δυσχερής, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 4 (περ. α') προτείνεται η απάλειψη της λέξεως «ετησίως», έτσι ώστε να γίνει χρονικά πιο ευέλικτος ο προαναφερόμενος καθορισμός.

Με δικαστικές αποφάσεις της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου έγινε δεκτό ότι οι διατάξεις του άρθρου 57 του ν.3691/2008 πρέπει να έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα πρόσωπα που έχουν δικαιωθεί σύνταξη από το Δημόσιο, με βάση τις διατάξεις του ν.δ. 99/1974. Επειδή έκτοτε έχουν εκδοθεί από το Ελεγκτικό Συνέδριο αμετάκλητες αποφάσεις σχετικές με το προαναφερόμενο θέμα, οι οποίες με βάση

πρακτικά του Τριμελούς Συμβουλίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου πρέπει να εκτελεσθούν άμεσα, γεγονός που επιφέρει ξαφνική και ιδιαίτερα σημαντική δαπάνη του Κρατικού Προϋπολογισμού, με τις προτεινόμενες διατάξεις της παρ. 4 (περ. β') προβλέπεται ότι ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία καταβολής των αναδρομικών που προκύπτουν από την αναπροσαρμογή της σύνταξης των ανωτέρω προσώπων, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, θα καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Η ρύθμιση αυτή κρίθηκε αναγκαία ώστε να μετριασθεί ο αιφνιδιασμός του Κρατικού Προϋπολογισμού από τη δαπάνη που συνεπάγεται η εφαρμογή των ανωτέρω αποφάσεων του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Επίσης με τις διατάξεις της περ. γ της ίδιας παραγράφου προβλέπεται ότι σε κάθε περίπτωση αναδρομικά που επιδικάζονται με δικαστικές αποφάσεις, συμψηφίζονται με τυχόν ποσά που οφείλει ο δικαιούχος στο Δημόσιο, σύμφωνα με τις ισχύουσες οικείες διατάξεις.

Με τις διατάξεις της παρ. 5 ικανοποιείται πάγιο αίτημα των ενδιαφερομένων, προκειμένου η γνωμάτευση των υγειονομικών επιτροπών του Κέντρου Πιστοποίησης Αναπηρία (ΚΕΠΑ) να λαμβάνεται εξίσου υπόψη για την εξαίρεση από τις μειώσεις του άρθρου 11 του ν. 3865/2010, της παρ. 14 του άρθρου 2 του ν. 4002/2011, της παρ. 10 του άρθρου 1 του ν. 4024/2011 και του άρθρου 1 του ν. 4051/2012, έτσι ώστε να αποφεύγεται η επανεξέταση από την Α.Σ.Υ.Ε. και η διπλή ταλαιπωρία του αναπήρου, σε περίπτωση που έχει ήδη εξετασθεί από το ΚΕ.Π.Α. και έχει τη σχετική γνωμάτευση αυτού.

Η ρύθμιση αυτή ήδη ισχύει προκειμένου να εξαιρεθεί ο συνταξιούχος από τη μείωση του ν. 4093/2012.

Με τις διατάξεις της παρ. 6 προβλέπεται ότι στις περιπτώσεις που για οποιονδήποτε λόγο παρακρατήθηκαν εσφαλμένα από τις αποδοχές ενέργειας του υπαλλήλου, μειωμένες ασφαλιστικές εισφορές για κύρια σύνταξη υπέρ Δημοσίου, το επιπλέον οφειλόμενο ποσό καταβάλλεται από τον υπάλληλο σε μηνιαίες ισόποσες δόσεις, η κάθε μία από τις οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1/6 των αποδοχών του.

Οι διατάξεις αυτές κρίνονται επιβεβλημένες προκειμένου αφενός να εξασφαλισθεί η είσπραξη των οφειλομένων ποσών και αφετέρου να διευκολυνθεί ο υπάλληλος στην εξόφληση του κατά τα ανωτέρω οφειλόμενου ποσού.

Άρθρο 24 Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικών θεμάτων υπαλλήλων του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ.

Με τις διατάξεις του άρθρου 24, προτείνεται η υπαγωγή του τακτικού προσωπικού του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ., στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (άρθρο 11 του ν.δ. 4277/1962).

Βασικός λόγος για την ένταξη των ανωτέρω προσώπων στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι αφενός λειτουργικά και οικονομικά προβλήματα του εν λόγω Ν.Π.Δ.Δ., καθώς αποτελούσε σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 6302/34 ασφαλιστικό φορέα για το τακτικό προσωπικό του και αφετέρου δε λόγοι ισότητας με τους αντίστοιχους τακτικούς υπαλλήλους άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που υπάγονται στο ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Οι εν λόγω διατάξεις έχουν εφαρμογή και για το πρώην τακτικό προσωπικό του Ο.Δ.Α.Ζ. το οποίο έχει μεταταχθεί ή μεταφερθεί σε θέσεις άλλων υπηρεσιών.

Υπόχρεο για την κρίση των αιτήσεων συνταξιοδότησης τακτικών υπαλλήλων του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ιονίων – Ο.Δ.Α.Ζ., και για την καταβολή των συντάξεων είναι το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (ειδικό συνταξιοδοτικό καθεστώς) από την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού και μετά.

Προβλέπεται τέλος, η κατάργηση των διατάξεων του ν.δ. 2487/53 με τις οποίες καθίστατο ο Ο.Δ.Α.Ζ. συνταξιοδοτικός φορέα των υπαλλήλων του καθώς και κάθε άλλη αντίθετη διάταξη.

Άρθρο 25 Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικών θεμάτων υπαλλήλων του Ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ)

Με τις διατάξεις του ν. 4239/1962, προβλεπόταν η συνταξιοδότηση των τακτικών υπαλλήλων του ΤΑΔΚΥ από το ίδιο το Ταμείο, εφαρμοζόμενων αναλογικά των διατάξεων συνταξιοδότησης των δημοτικών υπαλλήλων.

Με τις διατάξεις του αρ. 84 του ν. 3655/2008, ο Κλάδος Επικουρικής Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ) εντάχθηκε στο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΕΑΔΥ), ως Τομέας Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΑΔΚΥ), ενώ με το αρ. 115 του ίδιου νόμου ο Κλάδος Πρόνοιας του Ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων εντάχθηκε στο Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ), ως Τομέας Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων.

Με τις διατάξεις του αρ. 91 του ως άνω νόμου, προβλέφθηκε η μεταφορά του ½ από το προσωπικό που υπηρετούσε στο ΤΑΔΚΥ κατά το χρόνο ένταξης στο ΤΕΑΔΥ και του λοιπού προσωπικού στο ΤΠΔΥ.

Με τις διατάξεις του αρ. 4 παρ. 2 του ν. 4002/2011, προβλέφθηκε ότι στον Τομέα Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΕΑΔΥ και στον Τομέα Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ αντίστοιχα, θα καταβάλλονται εφεξής οι ασφαλιστικές εισφορές για τον κλάδο κύριας σύνταξης των υπαλλήλων του Ταμείου, οι οποίοι υπηρετούσαν σε αυτό κατά την έναρξη εφαρμογής των διατάξεων του ν. 3655/2008 και οι ίδιοι Τομείς θα βαρύνονται και με την καταβολή των συντάξεων τόσο των υπηρετούντων υπαλλήλων, όσο και εκείνων που έχουν ήδη συνταξιοδοτηθεί.

Επιπλέον, προβλεπόταν ότι, για τους υπαλλήλους που είχαν ήδη μεταταγεί ή μεταφερθεί σε άλλες υπηρεσίες πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 3655/2008 και είχαν διατηρήσει το προηγούμενο καθεστώς ασφάλισης, οι εισφορές τους για τον κλάδο κύριας ασφάλισης καταβάλλονται στον Τομέα Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΕΑΔΥ, ο οποίος βαρύνεται και με την καταβολή της σύνταξής τους (νυν ΕΤΕΑ).

Κατόπιν των ανωτέρω, το ΕΤΕΑ, στο οποίο -από τη σύστασή του με τις διατάξεις του ν. 4052/2012- έχει ενταχθεί –μεταξύ άλλων επικουρικών ταμείων- το ΤΕΑΔΥ και ο Τομέας Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, χορηγεί συντάξεις στους ήδη συνταξιούχους του πρώην ΤΑΔΚΥ και η μεν απόφαση συνταξιοδότησης εκδίδεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, η δε δαπάνη βαρύνει το ίδιο το ΕΤΕΑ. Επιπλέον, ο Τομέας Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων του ΤΠΔΥ, χορηγεί σύνταξη στους τακτικούς υπαλλήλους του πρώην ΤΑΔΚΥ και η απόφαση συνταξιοδότησης εκδίδεται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, η δε δαπάνη επίσης βαρύνει τον ίδιο τον Τομέα.

Επειδή, ωστόσο, το ΕΤΕΑ είναι φορέας αποκλειστικά επικουρικής ασφάλισης, με κύριο αντικείμενο την απονομή επικουρικής σύνταξης στους ασφαλισμένους του, το δε ΤΠΔΥ είναι φορέας Πρόνοιας με κύριο αντικείμενο αντίστοιχα την απονομή εφάπαξ παροχών και όχι την απονομή κύριων συντάξεων και δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου υπάγονται στις διατάξεις του ειδικού συνταξιοδοτικού καθεστώτος του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (ν. 3163/1955,

ν.δ. 4277/1962), με τις προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 4, προβλέπεται ότι οι τακτικοί υπάλληλοι των ΕΤΕΑ και του ΤΠΔΥ, οι οποίοι προέρχονται από το πρώην ΤΑΔΚΥ, ασφαλίζονται σε φορέα αποκλειστικά κύριας ασφάλισης, ο οποίος και θα βαρύνεται με την καταβολή των συντάξεών τους, καθώς και με την καταβολή των συντάξεων των ήδη συνταξιούχων υπαλλήλων του πρώην ΤΑΔΚΥ.

Άρθρο 26 Έκταση Εφαρμογής

Στο άρθρο 26 καθορίζεται το πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του παρόντος κεφαλαίου. Συγκεκριμένα οι διατάξεις των προηγούμενων άρθρων, εφαρμόζονται ανάλογα και για τους υπαλλήλους των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. που διέπονται από το ίδιο με τους δημοσίους υπαλλήλους συνταξιοδοτικό καθεστώς, είτε οι συντάξεις τους βαρύνουν το Δημόσιο είτε τους οικείους φορείς, καθώς και για το προσωπικό του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος και των υπαλλήλων των ασφαλιστικών Ταμείων του προσωπικού των Σιδηροδρομικών Δικτύων, που διέπονται από το καθεστώς του ν.δ. 3395/1955 (Α' 276).